

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

*do projektu Planu Zagospodarowania
Przestrzennego Województwa Lubuskiego
wraz z planami zagospodarowania przestrzennego
miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka
wojewódzkiego Zielona Góra i Gorzów Wlkp.*

STRESZCZENIE

ZARZĄD
WOJEWÓDZTWA
LUBUSKIEGO

Lubuskie
Warte zachodu

ZAMAWIAJĄCY

WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE

Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze

ul. Podgórna 7

65-057 Zielona Góra

tel. +48 68 456 52 00

fax +48 68 456 52 96

www.lubuskie.pl

WYKONAWCA

BUDPLAN

Budplan Sp. z o.o.

ul. Kordeckiego 20

04-327 Warszawa

tel. +48 22 870 42 74

fax +48 22 870 42 62

www.budplan.net

Główni projektanci

Anna Bereś

Anna Olbromska-Matusiak

Kierujący zespołem autorów

Małgorzata Kopka

Zespół autorów

Izabela Bielowska

Joanna Gosk

Zuzanna Górecka-Gąbka

Magdalena Smoczyńska

Anna Olbromska-Matusiak

Katarzyna Łysyganicz-Francuzik

Ewelina Skirzyńska

Ilona Izdebska-Jóźwik

Anna Bielska

Anna Januszko

Monika Nasitowska

Adam Potapowicz

Adrianna Potocka

Kamil Suchożebski

Agnieszka Szaniawska

Marlena Szklarz

Izabela Szymańska

Współpraca i konsultacje – Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze

Roman Bąk

Mariusz Goraj

Alicja Łukaszewska

Elżbieta Jaworska

Jolanta Cygan-Bieleń

Marta Stamirowska

Aleksandra Lewicka

Maja Włosińska

Anna Kaczmarek

Spis treści

Rozdział I	7
I. CEL I ZAKRES MERYTORYCZNY PROGNOZY	9
II. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	9
III. ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CELE PROJEKTU PZPWL	10
IV. POWIĄZANIA PROJEKTU PZPWL Z INNYMI DOKUMENTAMI	11
V. ZGODNOŚĆ PROJEKTU PZPWL Z CELAMI OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYMI NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNYMI Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU PLANU	12
VI. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PZPWL	12
VII. PRZEWIDYWANE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU PZPWL	14
VIII. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO REALIZACJI PROJEKTU PZPWL, W TYM ODDZIAŁYWANIA NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW.....	15
IX. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO.....	17
X. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ SKUTKIEM REALIZACJI PROJEKTU PLANU PZPWL	21
XI. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE PLANU	21
XII. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.....	22
XIII. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	22
Rozdział II	29
I. CEL I ZAKRES MERYTORYCZNY PROGNOZY	31
II. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	31
III. ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CELE PROJEKTU PLANU MOF OW GORZÓW WLKP.....	32
IV. POWIĄZANIA PROJEKTU PLANU MOF OW GORZÓW WLKP. Z INNYMI DOKUMENTAMI	33
V. ZGODNOŚĆ PROJEKTU PLANU MOF OW GORZÓW WLKP. Z CELAMI OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYMI NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNYMI Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU PLANU	34
VI. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU MOF OW GORZÓW WLKP.	34
VII. PRZEWIDYWANE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU PLANU MOF OW GORZÓW WLKP.	36
VIII. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO REALIZACJI PROJEKTU PLANU MOF OW GORZÓW WLKP., W TYM ODDZIAŁYWANIA NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW	37
IX. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO.....	39

X.	PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ SKUTKIEM REALIZACJI PROJEKTU PLANU MOF OW GORZÓW WLKP.....	39
XI.	PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE PLANU MOF OW GORZÓW WLKP.....	40
XII.	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.....	40
XIII.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	41
	Rozdział III	47
I.	CEL I ZAKRES MERYTORYCZNY PROGNOZY	49
II.	INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORĄDZANIU PROGNOZY	49
III.	ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CELE PROJEKTU PLANU MOF OW ZIELONA GÓRA	50
IV.	POWIĄZANIA PROJEKTU PLANU MOF OW ZIELONA GÓRA Z INNYMI DOKUMENTAMI	51
V.	ZGODNOŚĆ PROJEKTU PLANU MOF OW ZIELONA GÓRA Z CELAMI OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYMI NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNYMI Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU PLANU	52
VI.	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU MOF OW ZIELONA GÓRA	52
VII.	PRZEWIDYWANE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU PLANU MOF OW ZIELONA GÓRA.....	54
VIII.	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO REALIZACJI PROJEKTU PLANU MOF OW ZIELONA GÓRA, W TYM ODDZIAŁYWANIA NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW	55
IX.	INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO.....	56
X.	PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ SKUTKIEM REALIZACJI PROJEKTU PLANU MOF OW ZIELONA GÓRA	57
XI.	PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE PLANU MOF OW ZIELONA GÓRA	57
XII.	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.....	58
XIII.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	58

Rozdział I

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

*do projektu Planu Zagospodarowania
Przestrzennego Województwa Lubuskiego*

STRESZCZENIE

I. Cel i zakres merytoryczny prognozy

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu dokumentu pn. „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego wraz z planami zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra i Gorzów Wlkp.”

Prognoza oddziaływania na środowisko została sporządzona dla całości dokumentu w podziale na trzy rozdziały:

- Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego,
- Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Gorzów Wlkp.,
- Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra.

Niniejsza prognoza odnosi się do projektu Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego, zwanego dalej projektem PZPWL.

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art. 46 oraz art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.) i stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Celem prognozy oddziaływania na środowisko jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko wynikających z ustaleń projektu PZPWL, określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Zakres merytoryczny prognozy jest zgodny z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.) oraz został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. oraz Lubuskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Gorzowie Wlkp.

II. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Metody oceny zostały dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Projekt PZPWL składa się z m.in. wizji rozwoju regionu, kierunków polityki i zagospodarowania przestrzennego oraz wskazania inwestycji celu publicznego. W prognozie ocenia się przede wszystkim zgodność kierunków wskazanych w projekcie PZPWL z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, jak i prognozuje się wpływ tych kierunków na środowisko i warunki równoważenia rozwoju.

W pierwszym etapie oceniono zgodność projektu PZPWL z celami wskazanymi w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach. W tym celu na podstawie analizy najważniejszych dokumentów sformułowano 12 głównych celów środowiskowych, a następnie porównano ze wskazanymi w ocenianym planie kierunkami i działaniami.

W drugim etapie oceniono wpływ kierunków i działań na środowisko. W trakcie prac nad oceną najpierw zidentyfikowano potencjalny wpływ na środowisko działań określonych w ramach poszczególnych kierunków wyznaczonych w projekcie PZPWL. Prace objęły:

- identyfikację konfliktów przestrzennych wspomaganą analizami w systemie GIS;
- analizę prognoz, raportów i innych opracowań zawierających elementy oddziaływania na środowisko;
- pracę w grupach specjalistów, gdzie na podstawie dyskusji dokonywano oceny, porównano wyniki, dyskutowano w celu wyłonienia ostatecznych wniosków;
- ocenę skumulowanych wpływów na środowisko, polegającą na przebadaniu czy nadmierna koncentracja niewielkich oddziaływań nie spowoduje oddziaływania znaczącego, wspieraną przez analizy przestrzenne z wykorzystaniem systemu GIS.

Zidentyfikowane istotne negatywne lub znacząco negatywne oddziaływanie poddano szczegółowej analizie oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska. Przeanalizowano działania wskazane w projekcie PZPWL pod kątem ich wpływu na wszystkie komponenty środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000, na cele środowiskowe dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych wynikające z Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz na zmiany klimatu i dostosowanie do zmian klimatycznych.

W trzecim etapie sporządzono załącznik graficzny, na którym przedstawiono wybrane elementy oceny oddziaływania na środowisko realizacji ustaleń planu. Wybór przedstawionych zagadnień opierał się na dwóch kryteriach – istotnym negatywnym oddziaływaniu na środowisko w odniesieniu do skali sporządzanego dokumentu oraz możliwości zilustrowania lokalizacji inwestycji, obszaru działań bądź tendencji.

III. Zawartość i główne cele projektu PZPWL

Celem sporządzania PZPWL jest określenie spójnej polityki przestrzennej dla województwa, wykorzystującej potencjał społeczny, kulturowy, środowiskowy i gospodarczy obszaru, w sposób zapewniający zrównoważony rozwój. Rozwój województwa powinien w szczególności uwzględniać zintegrowanie polityk sektorowych na poziomie regionalnym, zapewniać spójność terytorialną, gospodarczą oraz społeczną. Ustalenia PZPWL będą stanowiły podstawę do opracowywania innych dokumentów planistycznych na szczeblu wojewódzkim oraz gminnym.

W projekcie PZPWL wyznaczono cele strategiczne i operacyjne rozwoju przestrzennego województwa lubuskiego służące realizacji wyznaczonych kierunków rozwoju. Są to:

- **spójność terytorialna** poprzez zrównoważony rozwój struktury osadniczej, w tym metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i lokalnych ośrodków miejskich, rozwój obszarów wiejskich, poprawę dostępności komunikacyjnej ośrodków administracyjnych, rozwój infrastruktury technicznej wspomagającej ład ekologiczny, oraz infrastruktury i systemów zapobiegania zagrożeniom,
- **zrównoważony rozwój społeczny** poprzez wzrost dostępności do usług medycznych i wspieranie profilaktyki zdrowotnej, rozwój szkolnictwa, wzrost dostępności atrakcyjnej oferty kulturalnej i sportowej, dostosowanie usług społecznych do zmian trendów demograficznych, rozwój systemu transportu publicznego, ochronę walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz dziedzictwa kulturowego i budowanie na nich tożsamości regionalnej, rewitalizacja obszarów zdegradowanych,
- **rozwój konkurencyjnej gospodarki** m.in. poprzez: wzmocnienie innowacyjnego sektora gospodarczego, rozwój przedsiębiorczości i zwiększenie aktywności zawodowej, wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej, rozwój i promocję stref ekonomicznych, rozwój

gospodarki niskoemisyjnej, racjonalną gospodarkę złożami kopalin, rozbudowę infrastruktury energetycznej i ochrony środowiska, poprawę jakości rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, rozwój potencjału turystycznego województwa.

Wyznaczone w projekcie PZPWL strategiczne cele rozwoju przestrzennego zostaną osiągnięte poprzez realizację szczegółowych kierunków rozwoju województwa lubuskiego, wyznaczonych dla poszczególnych stref tematycznych, tj. strefy przyrodniczej, społecznej, kulturowej, ekonomiczno-gospodarczej, obronności i bezpieczeństwa oraz w zakresie komunikacji, transportu i infrastruktury technicznej.

IV. Powiązania projektu PZPWL z innymi dokumentami

Cele i kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego wynikające z polityki przestrzennej kraju, opracowano na podstawie koncepcji Zagospodarowania Przestrzennego Kraju 2030 oraz dokumentów związanych z polityką rozwoju, czyli długo- i średniookresowej strategii rozwoju kraju, strategii zintegrowanych oraz strategii ponadregionalnej. Wszystkie te dokumenty łącznie prezentują spójną wizję rozwoju Polski, w tym wizję rozwoju województwa lubuskiego. W projekcie PZPWL uwzględniono przede wszystkim dokumenty krajowe i ponadregionalne:

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (2011 r.);
- Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju (DSRK) (2013 r.);
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 Aktywne Społeczeństwo, Konkurencyjna Gospodarka, Sprawne Państwo (2012 r.);
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (projekt);
- 9 zintegrowanych strategii, służących realizacji założonych celów rozwojowych:
 - Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki,
 - Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
 - Strategia Rozwoju Transportu,
 - Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko,
 - Strategia Sprawne Państwo,
 - Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego,
 - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie,
 - Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP,
 - Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa,
 - Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Strategie ponadregionalne – Strategia Polski Zachodniej 2020;

oraz dokumenty na poziomie regionalnym, m.in. Strategię Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020.

V. Zgodność projektu PZPWL z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnymi z punktu widzenia projektu planu

W celu dokonania oceny spójności sformułowano główne cele ochrony środowiska, które ujmują najważniejsze zagadnienia wynikające z międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentów. Główne cele ochrony środowiska łącznie tworzą spójny system w pełni odzwierciedlający politykę zrównoważonego rozwoju w aspekcie środowiskowym. Główne cele środowiskowe to:

1. Wspieranie zrównoważonego i harmonijnego rozwoju obszarów zurbanizowanych;
2. Ochrona ludzi i mienia przed naturalnymi zagrożeniami;
3. Ograniczenie uciążliwości związanej z hałasem;
4. Zapobieganie powstawaniu odpadów, zwiększenie udziału odzysku odpadów oraz odzysku energii z odpadów w sposób bezpieczny dla środowiska;
5. Poprawa lokalnej jakości powietrza oraz ograniczenie zmian klimatycznych poprzez redukcję emisji;
6. Adaptacja przestrzeni, gospodarki i środowiska do możliwych skutków zmian klimatu;
7. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód oraz zrównoważone ich użytkowanie;
8. Zapewnienie przezornego wykorzystania zasobów nieodnawialnych;
9. Zachowanie we właściwym stanie ochrony lub odtworzenie siedlisk oraz gatunków dzikiej fauny i flory ważnych dla Wspólnoty;
10. Zachowanie oraz zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej, w tym na terenach gospodarki rolnej i leśnej;
11. Zapobieganie podziałowi i zapewnienie ciągłości powiązań ekologicznych;
12. Zapobieganie degradacji krajobrazu oraz ochrona zabytków dziedzictwa kulturowego.

Przeprowadzona w prognozie oddziaływania na środowisko analiza spójności wykazała, że w projekcie planu uwzględniono w sposób wyczerpujący wszystkie zagadnienia.

VI. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektu PZPWL

Na obszarze województwa lubuskiego brak jest zarówno dużych stref miejskich jak i przemysłowych. Obszar ten charakteryzuje się znacznymi walorami przyrodniczymi oraz krajobrazowymi, rozwiniętymi połączeniami komunikacyjnymi z Republiką Federalną Niemiec oraz pozostałą częścią kraju, złożami surowców, w tym energetycznych, obecnością ważnej drogi wodnej, jaka stanowi Odra, będąca także korytarzem ekologicznym oraz znacznymi obszarami produkcji rolniczej. Niemniej, jak na prawie każdym obszarze, także i tutaj występują problemy związane z ochroną środowiska. Zestawiono je pokrótce poniżej.

Emisja zanieczyszczeń do atmosfery

Wyniki pomiarów jakości powietrza w województwie lubuskim wskazują na problem nadmiernego stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym, przekraczającego średnioroczne wartości docelowe. Na terenie województwa lubuskiego stwierdzono również wysokie stężenia ozonu, przekraczające poziomy długoterminowe. Wymienione przekroczenia wynikają przede wszystkim z niskiej emisji oraz ruchu samochodowego.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO
STRESZCZENIE**

Niska emisja pochodzi głównie z domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych, w których spalanie węgla odbywa się w sposób nieefektywny. Szkodliwość oddziaływania tego typu emisji polega również na zastosowaniu wysokoemisyjnych paliw a w wielu przypadkach odpadów. Wzrost niskiej emisji, łączącej się ze wzrostem stężeń zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, odczuwalny jest zwłaszcza w sezonie grzewczym, co potwierdzają wyniki pomiarów stężeń pyłu PM10 i benzo(a)pirenu. Ponadto zauważa się wzrost ilości zanieczyszczeń pochodzenia komunikacyjnego w związku z rosnącą liczbą pojazdów. Problem ten dotyczy szczególnie miast (Zielona Góra, Gorzów Wlkp.) i rejonów tras o dużym natężeniu ruchu (tereny sąsiadujące z autostradą A2 i drogą ekspresową S3, a także drogami krajowymi, szczególnie DK18 i DK32, ze względu na ruch pojazdów ciężarowych). Na wzrost zanieczyszczeń komunikacyjnych wpływa także fakt, że województwo lubuskie, stanowi obszar tranzytowy dla samochodów przekraczających granicę polsko-niemiecką.

Hałas

Hałas komunikacyjny jest obecnie głównym obciążeniem środowiska akustycznego na terenie województwa lubuskiego. W ciągu ostatnich lat odnotowuje się ciągły wzrost liczby pojazdów na drogach, co w połączeniu z brakiem dostatecznej ilości dróg szybkiego ruchu przyczynia się do powstawania przekroczeń wartości dopuszczalnych hałasu. Na terenie województwa lubuskiego hałas komunikacyjny dotyczy przede wszystkim dróg krajowych i wojewódzkich. Na wzmożony hałas narażeni są szczególnie mieszkańcy dużych miast, takich jak Gorzów Wlkp. i Zielona Góra (z uwagi na lokalizację zabudowy tuż przy głównych drogach) oraz mieszkańcy terenów położonych przy mocno uczęszczanych szlakach komunikacyjnych, m.in. w sąsiedztwie autostrady A2 i drogi ekspresowej S3.

Ścieki komunalne

Zgodnie z przeprowadzoną analizą stanu środowiska w województwie lubuskim w latach 2013–2014 istotnym problemem dla jakości wód były zanieczyszczenia, których źródła zlokalizowane są na terenach wiejskich. Bardzo istotne, szczególnie dla jakości wód mniejszych rzek i cieków, są występujące na tych terenach dysproporcje pomiędzy wyposażeniem miejscowości w systemy wodociągowe i kanalizacyjne. Rozbieżność pomiędzy siecią wodociagową a kanalizacyjną stwarza zagrożenie dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Z uwagi na brak kanalizacji, nieczystości są gromadzone w zbiornikach bezodpływowych lub podczyszczane w przydomowych oczyszczalniach ścieków, nie stanowi to jednak gwarancji, że zanieczyszczenia nie będą przedostawały się do środowiska.

Zagrożenie powodziowe

W 2015 opracowano nowe mapy zagrożenia powodziowego (MZP) i mapy ryzyka powodziowego (MRP), obejmujące większość rzek w województwie. Zgodnie z mapami powódź na Odrze jest szczególnym zagrożeniem dla miejscowości: Nowa Sól, Krosno Odrzańskie, Słubice, Kostrzyn nad Odrą i Słońsk. Wylewy Warty stanowią największe zagrożenie dla Gorzowa Wlkp., a Noteci dla Drezdenka. Powódź na Bobrze najbardziej zagraża Szprotawie, Żaganiowi, a na Nysie Łużyckiej – Przewozowi i Gubinowi. Szczególnie narażone na ryzyko powodzi jest miasto Gubin, gdzie brakuje wałów i wysokość brzegów jest niższa niż po stronie niemieckiej. System ochrony przeciwpowodziowej w województwie lubuskim tworzą przede wszystkim wały przeciwpowodziowe o zróżnicowanym stanie technicznym.

Eksploracja kopalin

Województwo lubuskie jest obszarem zasobnym w surowce energetyczne i mineralne, których wydobycie wiąże się z degradacją terenów rolniczych i leśnych, a w szczególnych przypadkach także terenów zurbanizowanych. Złoża gazu ziemnego, ropy naftowej i węgla brunatnego zlokalizowane są w wyraźnych strefach, co sprawia, że można wskazać tereny, które będą pod największą presją, wynikającą z oddziaływania eksploatacji na otaczające środowisko. Są to przede wszystkim okolice: Gorzowa Wlkp., Drezdenka, Zielonej

Góry, Sulechowa, Szlichtyngowej, Kostrzyna, Maszewa, Gubina, Brodów, Rzepina i Cybinki. Ze wszystkich ww. wymienionych obszarów za najbardziej konfliktowe należy uznać udokumentowane złoża węgla brunatnego, którego wydobywanie wiąże się z największymi przekształceniami w krajobrazie oraz ograniczeniem zasobów wód powierzchniowych i podziemnych w wyniku leja depresji towarzyszącego odkrywkom.

Identyfikacja obszarów konfliktowych dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (Dz.U. z 2015 r., poz. 1651 ze zm.)

Główne konflikty z celami ochrony zasobów przyrodniczych w obszarach prawnie chronionych wynikają z realizacji celów gospodarczych i rozwojowych województwa lubuskiego. Są to:

- Konflikt wynikający z rozwoju infrastruktury drogowej, kolejowej oraz śródlądowej. Wśród najważniejszych planowanych i realizowanych inwestycji drogowych na terenie województwa wymagających podjęcia działań minimalizujących negatywne skutki realizacji na środowisko wymienia się budowę drogi S-3 Gorzów Wlkp.–Nowa Sól oraz budowę autostrady A-18 Olszyna – Golnice (przebudowa jezdni południowej).
- Konflikt wynikający z eksploatacji udokumentowanych złóż kopalin. Wśród obszarów konfliktowych należy wyróżnić obszary konfliktowe wynikające z ochrony zasobów przyrodniczych oraz ochrony zasobów złóż kopalin, w tym ich potencjalną eksploatację. Wśród złóż konfliktowych ze względu na ochronę zasobów przyrodniczych na terenie województwa lubuskiego wymienia się w szczególności rejon złożowy Gubin-Gubin1-Gubin-Zasieki-Brody-Lubsko¹, Cybinka-Sądów-Rzepin-Torzym, Mosty oraz Babina-Żarki.
- Konflikt wynikający z realizacji działań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. Wartość przyrodnicza obszarów Natura 2000 związanych z dolinami rzecznyymi uzależniona jest przede wszystkim od okresowych zalewów, stąd wszelkie prace związane ze zmianą reżimu wodnego na rzekach będą miały wpływ na przedmioty ochrony obszarów. Prace związane ze zwiększeniem przepływu i poprawą głębokości przepływowej, czy prace modernizacyjne w celu zapewnienia zimowego lodołamania wpłyną na wielkość okresowych zalewów na obszarach Natura 2000 związanych z dolinami rzecznyymi, na których wskazuje się przeprowadzenie ww. prac, w tym w szczególności dotyczy to rzek: Odra, Bóbr z Kwisą, Szprotawa i Czarna Wielka, Nysa Łużycka z Lubszą, Warta, Noteć, Obra i Drawa.
- Konflikt wynikający z rozwoju turystyki. Obszary podlegające ochronie na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2015 r., poz. 1651 ze zm.) ze względu na wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe stanowią cenne obszary do rozwoju turystyki. Silna presja turystyczna na obszary cenne przyrodniczo może prowadzić do degradacji zasobów przyrodniczych. Szczególnie wrażliwy na działania antropogeniczne jest obszar Parku Narodowego Ujście Warty, który stanowi bardzo atrakcyjny obszar dla rozwoju turystyki.

VII. Przewidywane zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu PZPWL

Dla obszaru województwa lubuskiego obowiązuje *Zmiana Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Lubuskiego (Zmiana PZPWL)*. W powyższym dokumencie sformułowano cele strategiczne, operacyjne, kierunki rozwoju przestrzennego oraz inwestycje celu publicznego. Opracowana dla Zmiany PZPWL prognoza oddziaływania na środowisko wykazała, że dokument ten dobrze odzwierciedla kierunki globalnej

¹ Do rejonu złożowego Gubin-Gubin1-Gubin-Zasieki-Brody-Lubsko zalicza się również złożo Gubin 2, które zostało wylonione z większości złoża Gubin i części złoża Gubin 1

polityki ekologicznej, a także że realizacja większości celów i zadań będzie korzystnie wpływała na ochronę środowiska. Podsumowując, należy stwierdzić, że w momencie przystępowania do sporządzenia projektu PZPWL polityka przestrzenna województwa w sposób wystarczający chroni walory przyrodnicze i zapewnia warunki zrównoważonego rozwoju. Nie przewiduje się istotnych negatywnych zmian środowiska przyrodniczego województwa w przypadku braku realizacji ustaleń analizowanego projektu PZPWL.

Projekt PZPWL zaktualizowano w oparciu o nowe dokumenty, strategie, wytyczne, wnioski instytucji i jednostek samorządu terytorialnego, a także wskazania okresowej oceny Zmiany PZPWL, która wykazała niezgodność jej ustaleń z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 oraz Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020. Brak realizacji ustaleń projektu PZPWL oznaczać będzie nieuwzględnienie aktualizacji w strategicznym dokumencie jakim jest plan zagospodarowania przestrzennego województwa, a tym samym gorszą koordynację przestrzenną działań.

Wymóg sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich został podyktowany intensywnym rozwojem tych obszarów, który musi uwzględniać szereg powiązań przestrzenno-funkcjonalnych, m.in. z zakresu wpływu na środowisko przyrodnicze. Brak planów zagospodarowania przestrzennego MOF OW Zielona Góra i MOF OW Gorzów Wlkp. może w przyszłości powodować brak skoordynowanych działań inwestycyjnych, co może powodować m.in. chaotyczną urbanizację i rozproszenie zabudowy, nieuzasadniony ekonomicznie rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, pogorszenie walorów krajobrazowych, brak ochrony cennych terenów rolniczych, defragmentację cennych siedlisk przyrodniczych.

VIII. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko realizacji projektu PZPWL, w tym oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów

Ocenę skutków środowiskowych przeprowadzono dla wszystkich działań wyznaczonych w ramach poszczególnych kierunków, uwzględniając również inwestycje celu publicznego. Określono przewidywane oddziaływanie każdego z działań na wszystkie elementy środowiska, w tym na obszary Natura 2000. Wskazano oddziaływania pozytywne, zróżnicowane, negatywne o przeciętnej sile lub istotnie i znacząco negatywne. Dla wielu działań nie stwierdzono występowania żadnych oddziaływań.

Wśród kierunków pozytywnie wpływających na środowisko należy wymienić te w bezpośredni sposób odnoszące się do systemu przyrodniczego i których celem jest właśnie ochrona jego poszczególnych komponentów. Wyróżnia się tu zarówno działania zapobiegawcze i ograniczające jak i kompensujące i naprawcze. Pośrednim korzystnym oddziaływaniem charakteryzują się wszelkie działania związane z modernizacją infrastruktury technicznej, które zmniejszają presję na środowisko, np. rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej, modernizacja instalacji do składowania odpadów, lub drogowej, które zwiększają bezpieczeństwo a zmniejszają narażenie na hałas. Oddziaływanie zróżnicowane, czyli zarówno pozytywne jak i negatywne dla danego komponentu środowiska, zdiagnozowano dla działań takich jak promocja potencjału turystycznego województwa. Potencjał turystyczny województwa to w dużej mierze atrakcyjne tereny cenne przyrodniczo, takie jak jeziora i lasy. Zwiększenie ruchu turystycznego wiąże się z jednej strony z ukierunkowaniem ruchu i zwiększeniem świadomości turysty, z drugiej z większą presją na środowisko.

Oddziaływania negatywne o przeciętnej sile wynikają przede wszystkim z planowanego rozwoju osadnictwa. Lokalizacja nowych obszarów zabudowy, dróg czy infrastruktury technicznej wiąże się ze stałą, ale presją na wszystkie elementy środowiska przyrodniczego, jednakże o wymiarze lokalnym i o umiarkowanej sile.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO
STRESZCZENIE**

Oddziaływania istotnie i znacząco negatywnie są stosunkowo nieliczne i zostały w prognozie szerzej opisane. Dotyczą przede wszystkim działań inwestycyjnych związanych z lokalizacją kopalni węgla brunatnego, budową dróg i kolei, modernizacją dróg wodnych oraz realizacją zadań ochrony przeciwpowodziowej. Oddziaływania istotnie lub znacząco negatywne stwierdzono dla następujących działań:

kierunek	działanie	istotnie negatywne oddziaływanie	znacząco negatywne oddziaływanie
Racjonalna gospodarka zasobami złóż kopalin	Prowadzenie racjonalnego gospodarowania zasobami złóż kopalin oraz kompleksowego wykorzystania kopalin, w tym kopalin towarzyszących	powierzchnia ziemi, krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
Rozwój gospodarki i wzmocnienie potencjału innowacyjnego sektora gospodarczego	Rozwój przemysłu wydobywczego (w tym lokalizacji kompleksu wydobywczego energetycznego Gubin na złożu Gubin2)	ludzie, powietrze, klimat, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, zabytki i dobra materialne, wody, Natura 2000	
Poprawa drogowej dostępności komunikacyjnej w zakresie powiązań zewnętrznych i wewnętrznych	Dokończenie budowy autostrady i drogi ekspresowej należących do Transeuropejskich Korytarzy Transportowych TEN-T wraz z infrastrukturą towarzyszącą	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	Natura 2000, Park Krajobrazowy Łuk Mużakowa
	Budowa i modernizacja dróg krajowych		
	Budowa i przebudowa dróg wojewódzkich		
Wzrost bezpieczeństwa w obrębie miejskich i wiejskich terenów zabudowanych	Budowa obeczeń drogowych na drogach krajowych i wojewódzkich	zwierzęta, rośliny	
Poprawa parametrów użytkowych sieci i infrastruktury kolejowej	Dążenie do przebiegu Kolei Dużych Prędkości przez województwo lubuskie wraz z przystankiem na jego terenie	zwierzęta, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
Stworzenie spójnego systemu pasażerskich i towarowych powiązań kolejowych	Tworzenie nowych pasażerskich połączeń regionalnych i dalekobieżnych, w tym transgranicznych	zwierzęta, rośliny, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
Zwiększenie znaczenia transportu wodnego w przewozach towarów oraz turystyce	Modernizacja śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu międzynarodowym i krajowym	zwierzęta, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody
Wzrost bezpieczeństwa energetycznego w zakresie energii elektrycznej	Rozwój sieci przesyłowej energii elektrycznej	krajobraz, zwierzęta, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Rozwój sieci dystrybucyjnej energii elektrycznej		
Wykorzystanie energii wiatru	Budowa farm wiatrowych	zwierzęta, różnorodność biologiczna	
Zahamowanie wzrostu i minimalizacja istniejącego ryzyka powodziowego	Działania ograniczające zagrożenie powodziowe, skierowane w pierwszej kolejności na obszary problemowe wyznaczone w planach zarządzania ryzykiem powodziowym	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody, obszary Natura 2000

Inwestycje wynikające z powyższych działań określonych w projekcie PZPWL, uznane za przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z przepisami odrębnymi, wymagają przeprowadzenia

odrębnej procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w tym sporządzenia raportu. Jest to etap, który poprzez dostępność informacji dotyczących zastosowanych rozwiązań, daje możliwość właściwej oceny wpływu inwestycji na środowisko.

Należy podkreślić, że znacząco negatywne oddziaływanie na środowisko, zwłaszcza na obszary Natura 2000 i stan wód, stwierdzono dla inwestycji, które stanowią nadrzędny interes publiczny, np. zadania związane z ochroną przeciwpowodziową, budową dróg.

IX. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Wśród kierunków, działań i inwestycji zidentyfikowano możliwość negatywnego oddziaływania jedynie na środowisko przyrodnicze oraz na wody powierzchniowe i podziemne położone na terenie Niemiec. Przedsięwzięciami o istotnym negatywnym oddziaływaniu mogą być niektóre inwestycje drogowe oraz prace w korycie i dolinie Odry granicznej i Nysy Łużyckiej, związane z ochroną przeciwpowodziową oraz modernizacją dróg wodnych.

Możliwość transgranicznego oddziaływania na środowisko przyrodnicze

W Podsumowaniu Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko dla Projektu Budowy Dróg Krajowych na lata 2014–2023 określono odcinki dróg, których oddziaływanie ze względu na bliskość terytoriów państw sąsiednich może mieć charakter transgraniczny. W granicach województwa lubuskiego są to odcinki:

- droga krajowa DK18 Olszyna – Golnice;
- droga krajowa DK22/31 – budowa przeprawy mostowej w Kostrzynie nad Odrą/Północna Obwodnica Miasta.

Oddziaływanie może mieć charakter bezpośredni, jak i pośredni poprzez emisję hałasu, zanieczyszczeń, w tym zanieczyszczeń powietrza, wód, gleb, czy poprzez tworzenie bariery przestrzennej uniemożliwiającej swobodną migrację gatunków. W ww. opracowaniu uwzględniono przede wszystkim obszary Natura 2000, których przedmiotem ochrony są gatunki wysoce wrażliwe na spójność terytorialną obszarów Natura 2000 – wilk, niedźwiedź, żubr. Analizy dokonano w strefie buforowej o szerokości 10 km od osi drogi. W przypadku sześciu inwestycji drogowych uwzględnionych w Programie Budowy Dróg Krajowych na lata 2014–2023 stwierdzono, że może zachodzić ryzyko wystąpienia transgranicznego oddziaływania na obszary Natura 2000. Na terenie województwa lubuskiego są to autostrada A18 oraz droga krajowa DK22/31. Obszary Natura 2000 narażone na oddziaływanie inwestycji drogowych o znaczeniu krajowym w granicach województwa lubuskiego stanowią:

- DK22/31 przeprawa mostowa w Kostrzynie nad Odrą:
 - DE3352301 Oderaue Kienitz,
 - DE3353301 Oderaue Genschmar,
 - DE3453301 Oderinsel Kietz,
 - DE3453422 Mittlere Oderniederung,
 - DE3553308 Oder-Neiße Ergänzung ,
 - PLB320003 Dolina Dolnej Odry,
 - PLB320015 Ostoja WitnickoDębnińska,
 - PLC080001 Ujście Warty,
 - PLH320037 Dolna Odra (wilk);
- A18 Olszyna-Golnice:

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO**

STRESZCZENIE

-
- DE4454302 Neißegebiet (wilk),
 - DE3553308 Oder-Neiße Ergänzung,
 - DE4254301 Hispe,
 - DE4353303 Preschener Mühlbusch,
 - DE4353421 Zschornoer Heide,
 - DE4354301 Neißeauue,
 - DE4454301 Zerna,
 - DE4454451 Neißeetal,
 - PLH020050 Dolina Dolnej Kwisy (wilk),
 - PLH020063 Wrzosowiska Świętoszowsko-Ławszowskie (wilk),
 - PLH080044 Wilk nad Nysą (wilk),
 - PLB020005 Bory Dolnośląskie,
 - PLH080051 Brożek,
 - PLH080055 Przygielkowiska koło Gozdnicy,
 - PLH080057 Dolina Lubszy,
 - PLH080059 Łęgi koło Wymiarek,
 - PLH080060 Uroczyska Borów Zasiieckich,
 - PLH080064 Skroda,
 - PLH080070 Las Żarski.

Od 2010 r. po stronie polskiej i niemieckiej prowadzony jest monitoring populacji wilka, który uwzględni m.in. wpływ istniejącej drogi krajowej nr 18. Z monitoringu wynika, iż występuje stały przepływ między watahami po polskiej i niemieckiej stronie granicy.² Zakres prac związanych planowaną budową drugiego pasa drogi polega na dostosowaniu istniejącego układu drogowego do parametrów autostrady (A18) poprzez rozebranie istniejącej (betonowej) i budowę nowej nawierzchni jezdni południowej o szerokości 11 m. Trasa wybudowanego i zmodernizowanego pasa północnego autostrady A18 wpisana jest w środowisko, stąd poszukiwanie nowego przebiegu drogi jest ekonomicznie nieuzasadnione. Ze względów środowiskowych oraz zdrowia i bezpieczeństwa ludzi, niemożliwym jest pozostawienie drogi w stanie istniejącym. W obecnym stanie brakuje odpowiedniej ilości przejść dla zwierząt, co powoduje iż droga stanowi znaczną barierę przestrzenną dla migrujących gatunków. Korytarz drogi krajowej, który został wytyczony w latach 30. XX w., przecina zwarte kompleksy leśne, w tym obszar Natura 2000 Bory Dolnośląskie PLB020005, zmiana jej przebiegu powodowałaby kolejne fragmentacje cennych przyrodniczo obszarów. Zmiana przebiegu drogi nie ma uzasadnienia technicznego, ekonomicznego i środowiskowego, więc wykorzystuje się istniejący korytarz drogowy.³ Projektowane przejścia dla zwierząt spowodują udroźnienie korytarzy migracyjnych zwierząt, w związku z tym nie przewiduje się negatywnych oddziaływań na populację wilka po stronie niemieckiej, a wręcz polepszenie warunków migracyjnych w stosunku do stanu istniejącego.

Możliwość wystąpienia oddziaływań transgranicznych na obszary chronione, zgodnie z *Raportem o oddziaływaniu na środowisko dla przedsięwzięcia Eksploatacja odkrywkowa złoża węgla brunatnego Gubin*, może wystąpić również w wyniku eksploatacji ww. złoża. Na terenie Niemiec, w sąsiedztwie przedsięwzięcia, znajdują się obszary Natura 2000, które ze względu na swoją lokalizację są potencjalnie narażone na wystąpienie oddziaływań transgranicznych. Są to:

- Obszary ochrony ptaków (SPA):
 - DE3453422 Mittlere Oderniederung;

² Podsumowanie Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko dla Projektu Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Warszawa 2015

³ <http://www.gddkia.gov.pl/pl/a/8035/autostrada-a18-wezel-olszyna-wezel-golnice> – autostrada A18 węzeł „Olszyna” – węzeł „Golnice”

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO**

STRESZCZENIE

- Obszary ochrony siedlisk (SCI):
 - DE3553308 Oder-Neiße Ergänzung,
 - DE3952301 Reicherskreuzer Heide und Schwanensee,
 - DE3953301 Trautzke-Seen und Moore,
 - DE3953302 Dorchetal,
 - DE3954301 Oder-Neiße,
 - DE4051301 Lieberoser Endmoräne und Staakower Läuiche,
 - DE4052301 Pinnower Läuiche und Tauerische Eichen,
 - DE4053301 Calpenzmoor,
 - DE4053302 Feuchtwiesen Atterwasch,
 - DE4053303 Krayner Teiche/Lutzketal,
 - DE4053304 Pastlingsee,
 - DE4053305 Pastlingsee Ergänzung,
 - DE4151421 Spreewald und Lieberoser Endmoräne,
 - DE4152302 Peitzer Teiche,
 - DE4152303 Lakomaer Teiche,
 - DE4252301 Sergen-Katlower Teich- und Wiesenlandschaft,
 - DE4252302 Biotopverbund Spreeaue,
 - DE4253302 Euloer Bruch.

Wszystkie wymienione obszary znajdują się poza przewidywanym lejem depresji, a tym samym poza zasięgiem oddziaływania przedsięwzięcia. W przypadku innych form ochrony przyrody oraz gatunków chronionych zlokalizowanych na terenie Niemiec, zgodnie z ww. *Raportem...*, nie przewiduje się oddziaływań o charakterze transgranicznym. Znajdują się one poza zasięgiem przewidywanego leja depresji.

Ponadto zgodnie z *MasterPlanem dla obszaru dorzecza Odry* wskazano na działania z zakresu gospodarki wodnej, które mogą potencjalnie oddziaływać transgranicznie na państwa sąsiednie w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych. Są to:

- działania związane z modernizacją dróg śródlądowych, rozwojem portów małych i średnich, rozbudową infrastruktury portowej i transportowej,
- działania związane z ochroną przeciwpowodziową (budowa zbiorników wodnych, regulacja cieków), a także zwiększeniem retencji i przeciwdziałaniem suszy;
- działania związane z hydroenergetyką.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla MasterPlanu dla obszaru dorzecza Odry wykazała, iż spośród powyżej wymienionych działań, następujące mogą oddziaływać transgranicznie:

- modernizacja szlaku żeglownego na Odrze swobodnie płynącej w celu zapewnienia zimowego lodołamania – inwestycja, której celem jest wypracowanie wspólnej koncepcji regulacji (na bazie istniejącej zabudowy regulacyjnej) dla osiągnięcia celu regulacji określonego we wspólnym dokumencie teзовym w celu późniejszych uregulowań prawnych umożliwiających poprawę sytuacji na drogach wodnych pogranicza polsko-niemieckiego. Poprawa przyływu wód, i głębokości na Odrze ma na celu skuteczniejszą pracę lodołamaczy oraz rozwój warunków nawigacyjnych żeglugi.
- remont i modernizacja zabudowy regulacyjnej Odry swobodnie płynącej – zakres obejmuje wykonanie modernizacji zabudowy regulacyjnej na Odrze na niemal całym granicznym odcinku rzeki.
- odbudowa budowli regulacyjnych i roboty regulacyjne na Warcie od km 0,0 (Kostrzyn nad Odrą) do km 68,2 (Santok) i na dolnej Noteci swobodnie płynącej (od km 176,2 do km 226,1) dla przywrócenia parametrów II klasy drogi wodnej – działanie to obejmuje wykonanie ubezpieczeń

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO**

STRESZCZENIE

brzegowych, odtworzenie budowli regulacyjnych, odmulenie oraz korektę łuków szlaku żeglownego do II klasy drogi wodnej. Na odcinku Warty od Kostrzyna nad Odrą do Santoku wykonane zostaną remonty budowli regulacyjnych i korekta łuku szlaku.

Zgodnie z *Prognozą oddziaływania na środowisko dla MasterPlanu dla obszaru dorzecza Odry* w przypadku dwóch pierwszych inwestycji wykazano na tym etapie brak podstaw do stwierdzenia, że inwestycje będą oddziaływały transgranicznie. Inwestycje te zostały ujęte w dokumencie tezowym z 2008 r. podpisanym przez polską i niemiecką stronę.

Dla inwestycji dotyczącej budowli regulacyjnych i robót regulacyjnych na Warcie brak szczegółowych dokumentacji projektowych, stąd na bazie udostępnionych dokumentacji w *Prognozie oddziaływania na środowisko dla MasterPlanu dla obszaru dorzecza Odry* stwierdzono, iż na tym etapie prac brak podstaw do określenia oddziaływań o charakterze transgranicznym.

W przedmiotowej *Prognozie...* stwierdzono, iż realizacja ustaleń *MasterPlanu* nie spowoduje transgranicznego oddziaływania wymagającego uruchomienia procedury przedstawionej w Konwencji z Espoo i potwierdzonej prawem krajowym.

Możliwość transgranicznego oddziaływania na wody

W *Raporcie o oddziaływaniu na środowisko dla przedsięwzięcia eksploatacja odkrywkowa złoża węgla brunatnego Gubin* określono m.in. wpływ eksploatacji i rekultywacji na warunki hydrogeologiczne oraz na wody powierzchniowe. W odniesieniu do jakości wód powierzchniowych wykonano analizę zmian chemizmu wód, które mogą wynikać ze zmian stosunków wodnych w zasięgu oddziaływania planowanej inwestycji oraz z wielkości i jakości wód kopalnianych zrzucanych do odbiorników. Prognozy wskazały podniesienie stężeń zanieczyszczeń w Nysie Łużyckiej, jednak w całym okresie eksploatacji nie wpłyną one bezpośrednio na zagrożenie przekroczenia stanu dobrego wód. Ponadto przewiduje się lokalne zmniejszenie przepływów w Nysie Łużyckiej. W odniesieniu do wód podziemnych wskazano, że oddziaływanie na tereny Niemiec spowodowane odwodnieniem będzie nieznaczne – lej depresji dopiero w końcowej fazie eksploatacji może przekroczyć granicę i objąć niewielki teren Niemiec, a depresje nie powinny przekroczyć 1–3 m głębokości. Nie przewiduje się wpływu na ochronę przyrody i ujęcia wód po stronie niemieckiej. Ponadto analizy przeprowadzone w ramach *Raportu...* wykazały, że rekultywacja w kierunku wodnym wyrobiska poeksploatacyjnego Gubin nie spowoduje znacznych, nieodwracalnych zmian w środowisku wodnym, w tym nie będzie występować negatywne oddziaływanie transgraniczne na wody po stronie niemieckiej.

Prace modernizacyjne na Odrze granicznej wpływają bezpośrednio na stan i jakość wód powierzchniowych na etapie realizacji przedsięwzięcia – ukształtowanie koryta (ujednoczenie struktury, zmiana głębokości, szerokości), szybkość prądu, ciągłość rzeki, warunki fizykochemiczne wody (temperaturę, zawiesinę ogólną, warunki tlenowe). Negatywne oddziaływania mogą wystąpić również poniżej planowanej inwestycji, co jest związane z przenoszeniem wzburzonych osadów. Po zakończeniu realizacji zmiany morfologiczne i hydromorfologiczne będą miały wpływ przede wszystkim na organizmy żyjące w danym cieku. Skala i zakres potencjalnych oddziaływań będą możliwe do określenia na etapie szczegółowych analiz wykonywanych dla potrzeb procedury OOS, ponadto w *Prognozie oddziaływania na środowisko dla MasterPlanu dla obszaru dorzecza Odry* stwierdzono, iż na tym etapie prac brak podstaw do określenia oddziaływań o charakterze transgranicznym. Ponadto inwestycje te zostały ujęte w dokumencie tezowym z 2008 r. podpisanym przez polską i niemiecką stronę.

Ponadto wskazuje się budowę wałów przeciwpowodziowych Nysy Łużyckiej w rejonie Gubina (po polskiej stronie) oraz wałów ujściowego odcinka Lubszy. Działania te charakteryzują się znaczącym wpływem na parametry hydromorfologiczne i fizykochemiczne cieków, a także odcinków poniżej planowanych prac. Ponadto budowa obwałowań po stronie polskiej może wpływać na sposób rozprzestrzeniania się fali

powodziowej po stronie niemieckiej. Skala i zakres potencjalnych oddziaływań będą możliwe do określenia na etapie szczegółowych analiz wykonywanych dla potrzeb procedury OOS.

X. Propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być skutkiem realizacji projektu planu PZPWL

W ocenie ustaleń zawartych w projekcie PZPWL przeprowadzonej w poprzednich rozdziałach wskazano działania, które w istotnie negatywny sposób będą oddziaływały na środowisko. Dotyczy to przede wszystkim inwestycji związanych z budową lub modernizacją dróg, mostów, linii kolejowych, poprawą żeglowności na Odrze, Warcie i Noteci, inwestycjami związanymi z ochroną przeciwpowodziową oraz rozwojem przemysłu wydobywczego. W tej grupie inwestycji znajdują się zarówno przedsięwzięcia, dla których już sporządzono raporty oddziaływania na środowisko lub w inny, specjalistyczny sposób przeanalizowano wpływ na środowisko (np. część inwestycji drogowych), jednak część zamierzeń inwestycyjnych znajduje się nadal w fazie koncepcyjnej (np. prace związane z pogłębianiem rzek w celach ułatwienia żeglugi). Dla tej drugiej grupy inwestycji, przed przystąpieniem do ich realizacji, będzie wymagane sporządzenie raportu, w którym określa się m.in. działania zapobiegające lub ograniczające negatywne oddziaływania a także – w razie potrzeby – warunki kompensacji przyrodniczej. Proponowane rozwiązania dotyczą często rozwiązań lokalizacyjnych, technicznych czy organizacyjnych i stopień ich szczegółowości nie odpowiada poziomowi ogółu projektu PZPWL, który jest dokumentem o charakterze planistycznym.

W projekcie PZPWL wskazano szereg kierunków i działań związanych z ogólnym rozwojem gospodarczym województwa, który zawsze wiąże się z presją na środowisko. Ocenia się, że jeśli działania te będą negatywnie wpływały na środowisko i życie ludzi, to będą to oddziaływania o przeciętnej sile. W projekcie PZPWL, zwłaszcza w działach dotyczących strefy przyrodniczej i infrastruktury, przedstawiono szereg działań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być skutkiem realizacji ustaleń projektu planu.

XI. Propozycje rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie planu

Kierunki rozwoju województwa lubuskiego zawarte w projekcie PZPWL wynikają bezpośrednio z analizy uwarunkowań środowiska i jego zasobów oraz wizji rozwoju.

Plan zagospodarowania województwa jest dokumentem koordynującym rozwój przestrzenny zgodnie z przyjętą strategią rozwoju województwa. Analizowany projekt PZPWL sporządzony został w układzie jednowariantowym, nie zawiera innej, poza podstawową, alternatywy rozwoju. Analiza strategicznych celów rozwoju przestrzennego, kierunków oraz określonych dla nich działań wskazuje, ich spójność z celami sformułowanymi w dokumentach strategicznych wyższego szczebla.

Wskazanie rozwiązań alternatywnych może mieć miejsce na trzech poziomach: generalnym, związanym z misją czy celem głównym dokumentu, kierunkowym, nawiązującym do sformułowanych celów i odnoszącym się do ram proponowanych dla wspieranych przedsięwzięć. W przypadku dokumentu strategicznego, wielowątkowego i zawierającego propozycje rozwiązań problemów z różnych obszarów, formułowanie

szczegółowych alternatyw technologicznych byłoby niecelowe, choćby dlatego, że dokument takich rozwiązań nie zawiera. Formułowanie rozwiązań alternatywnych może mieć miejsce jedynie w przypadku zapisów, które w trakcie analiz i ocen zostały wskazane jako wykazujące sprzeczność z polityką ekologiczną oraz zasadami rozwoju zrównoważonego. Z analizy wszystkich kierunków oraz związanych z nimi działań wynika, że projekt PZPWL nie zawiera takich sprzeczności stąd uznano się, że nie istnieje konieczność rozważania rozwiązań alternatywnych.

XII. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień planu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

W projekcie PZPWL określono wskaźniki umożliwiające realizację przyjętych w planie celów i kierunków rozwoju, w tym uwzględniono aspekty związane z ochroną środowiska i przyrody oraz infrastruktury technicznej powiązanej z tymi zagadnieniami. Proponuje się uzupełnienie katalogu zadań monitoringu przede wszystkim o badanie aspektów przestrzennych związanych z pokryciem terenu i wymagające zastosowania analiz GIS, tj.:

- powierzchnia gruntów zabudowanych w granicach form ochrony przyrody,
- powierzchnia gruntów zabudowanych w granicach korytarzy ekologicznych określonych w projekcie PZPWL,
- stosunek powierzchni gruntów zabudowanych do terenów zieleni, lasów i terenów otwartych w miastach.

XIII. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

I. Wprowadzenie

Prognoza oddziaływania na środowisko została sporządzona dla Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego wraz z planami zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra i Gorzów Wlkp. Prognozy opracowano oddzielnie dla planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz dla każdego z miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich.

Niniejsza prognoza stanowi pierwszą część i odnosi się do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego, zwanego dalej projektem PZPWL.

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art. 46 oraz art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.). W myśl wyżej przywołanego art. 46 prognoza stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko wynikających z ustaleń projektu PZPWL, określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Zakres merytoryczny prognozy jest zgodny z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.) a także został uzgodniony z Regionalnym

Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. oraz Lubuskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Gorzowie Wlkp.

Metody oceny zostały dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektu planu. Oceniono przede wszystkim zgodność ustaleń projektu planu z celami ochrony środowiska wskazanymi w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach oraz wpływ ustalonych w projekcie PZPWL kierunków i działań na następujące komponenty: zdrowie i życie ludzi, wody, jakość powietrza, powierzchnię ziemi i gleby, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczną oraz obszary chronione, w szczególności obszary Natura 2000. Prognoza oddziaływań opierała się na identyfikacji konfliktów przestrzennych wspomaganą analizami w systemie GIS, przeglądzie prognoz, raportów i innych opracowań zawierających elementy oceny oddziaływania na środowisko oraz wiedzy eksperckiej autorów prognozy. Należy podkreślić, że kierunki i działania określone są ogólnie, w związku z czym określenie oddziaływania na konkretne elementy środowiska przyrodniczego jest dostosowane do stopnia ogólności.

Do prognozy oddziaływania na środowisko sporządzono załącznik graficzny w postaci mapy, na której przedstawiono wybrane elementy oceny oddziaływania na środowisko realizacji ustaleń planu. Wybór przedstawionych zagadnień opierał się na dwóch kryteriach – istotnym negatywnym oddziaływaniu na środowisko w odniesieniu do skali sporządzanego dokumentu oraz możliwości zilustrowania lokalizacji inwestycji, obszaru działań bądź tendencji.

II. Charakterystyka projektu PZPWL

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest podstawą prowadzenia polityki przestrzennej w województwie. Zakres opracowania projektu PZPWL wynika z art. 39 ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zgodnie z którą w planie zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględnia się ustalenia strategii rozwoju województwa oraz określa się:

- podstawowe elementy sieci osadniczej województwa i ich powiązań komunikacyjnych;
- system obszarów chronionych;
- rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym;
- granice i zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym;
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią;
- granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;
- obszary występowania udokumentowanych złóż kopalin i udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Projekt planu PZPWL został sporządzony w oparciu o aktualnie obowiązujące przepisy prawa oraz uwzględnia założenia polityki rozwoju prowadzonej na szczeblu europejskim, krajowym i regionalnym.

Obrany w projekcie PZPWL scenariusz rozwoju zakłada wielokierunkowy rozwój pod względem przestrzennym, społecznym oraz gospodarczym. W projekcie PZPWL wyznaczono cele strategiczne i operacyjne rozwoju przestrzennego województwa lubuskiego służące realizacji wyznaczonych kierunków rozwoju. Są to:

- spójność terytorialna
- zrównoważony rozwój społeczny
- rozwój konkurencyjnej gospodarki

Wyznaczone w projekcie PZPWL strategiczne cele rozwoju przestrzennego zostaną osiągnięte poprzez realizację szczegółowych kierunków rozwoju województwa lubuskiego, wyznaczonych dla poszczególnych stref tematycznych, tj. strefy przyrodniczej, społecznej, kulturowej, ekonomiczno-gospodarczej, obronności i bezpieczeństwa oraz w zakresie komunikacji, transportu i infrastruktury technicznej.

III. Ocena zgodności celów wskazanych w projekcie PZPWL z celami wskazanymi w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach

W prognozie analizuje się cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu. Cele te określa szereg dokumentów o charakterze strategicznym i programowym. Dla potrzeb oceny zgodności projektu planu z celami w prognozie sformułowano główne cele ochrony środowiska:

1. Wspieranie zrównoważonego i harmonijnego rozwoju obszarów zurbanizowanych
2. Ochrona ludzi i mienia przed naturalnymi zagrożeniami
3. Ograniczenie uciążliwości związanej z hałasem
4. Zapobieganie powstawaniu odpadów, zwiększenie udziału odzysku odpadów oraz odzysku energii z odpadów w sposób bezpieczny dla środowiska
5. Poprawa lokalnej jakości powietrza oraz ograniczenie zmian klimatycznych poprzez redukcję emisji
6. Adaptacja przestrzeni, gospodarki i środowiska do możliwych skutków zmian klimatu
7. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód oraz zrównoważone ich użytkowanie
8. Zapewnienie przezornego wykorzystania zasobów nieodnawialnych
9. Zachowanie we właściwym stanie ochrony lub odtworzenie siedlisk oraz gatunków dzikiej fauny i flory ważnych dla Wspólnoty
10. Zachowanie oraz zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej, w tym na terenach gospodarki rolnej i leśnej
11. Zapobieganie podziałowi i zapewnienie ciągłości powiązań ekologicznych
12. Zapobieganie degradacji krajobrazu oraz ochrona zabytków dziedzictwa kulturowego

Ocena zgodności przeprowadzona w prognozie wykazała, że wszystkie ww. cele zostały ujęte w kierunkach i wyznaczonych w ich ramach działaniach. Wyróżniono kierunki celowe, które ujmują zagadnienia bezpośrednio związane z danym problemem, jak np. kierunek *Zahamowanie wzrostu i minimalizacja istniejącego ryzyka powodziowego* bezpośrednio wiąże się z celem *Ochrona ludzi i mienia przed naturalnymi zagrożeniami*. Ponadto wskazano na szereg innych działań, które w pośredni sposób przyczynią się do osiągnięcia celu, np. *Promowanie alternatywnych środków transportu oraz transportu publicznego* przyczyni się do osiągnięcia celu *Ograniczenie uciążliwości związanej z hałasem*. Nie stwierdzono występowania sprzeczności pomiędzy działaniami a celami.

IV. Stan środowiska województwa lubuskiego

Województwo lubuskie charakteryzuje się wyjątkowo korzystnym, ciepłym i łagodnym klimatem. Rzeźba terenu jest umiarkowanie zróżnicowana, wyróżniają się przede wszystkim doliny Odry oraz Warty i Noteci. Sieć hydrograficzna województwa jest dobrze rozwinięta, ponadto północna i środkowa część regionu charakteryzuje się wysokim współczynnikiem jeziorności. Zasobność w wody podziemne na terenie województwa jest na ogół dobra, jednak zasoby te są podatne na zanieczyszczenia. Obszar województwa lubuskiego jest zasobny w surowce mineralne, jako główne bogactwa geologiczne podaje się złoża surowców energetycznych, w tym złoża o znaczeniu krajowym. Ponadto obszar województwa lubuskiego wyróżnia się najwyższą w Polsce lesistością osiagającą 50% jego powierzchni.

Województwo lubuskie odznacza się wysokimi walorami przyrodniczymi, stąd niemal połowa jego powierzchni została objęta różnymi obszarowymi formami ochrony przyrody. Są to:

- Drawieński Park Narodowy i Park Narodowy Ujście Warty,
- 8 parków krajobrazowych,

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO**

STRESZCZENIE

- 78 obszarów Natura 2000, w tym 12 obszarów specjalnej ochrony ptaków, 65 specjalnych obszarów ochrony siedlisk oraz jeden obszar o kodzie PLC, co oznacza iż obejmuje zarówno obszar OSO, jak i SOO,
- a także rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe czy geopark.

W odniesieniu do stanu sanitarnego środowiska w województwie lubuskim stwierdzono występowanie problemów związanych z zanieczyszczeniem powietrza, nadmiernym hałasem i zanieczyszczeniem wód powierzchniowych, których głównym źródłem są gospodarka komunalna i transport, w mniejszym stopniu przemysł i rolnictwo. Należy podkreślić, że problemy w województwie nie wyróżniają się na tle kraju, a w ostatnich latach poczyniono znaczne postępy w redukcji presji na środowisko.

Istotnym problemem pozostaje zagrożenie powodziowe, które dotyczy wszystkich większych rzek i ich dopływów – Odry, Bobru z Kwisą, Szprotawy i Czernej Wielkiej, Nysy Łużyckiej z Lubszą, Warty, Noteci, Obry i Drawy. Powódź stanowi istotne zagrożenie dla Gorzowa Wlkp., Drezdenka, Nowej Soli, Krosna Odrzańskiego, Słubic, Kostrzyna nad Odrą, Słońsk, Szprotawy, Żagania i Gubina.

Charakterystyka potencjalnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego

Obecnie dla obszaru województwa lubuskiego obowiązuje *Zmiana Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Lubuskiego* (Zmiana PZPWL), przyjęta w 2012 r. Określona w projekcie PZPWL polityka przestrzenna zasadniczo stanowi kontynuację kierunków rozwoju przestrzennego, ustalonych w obecnie obowiązującej Zmianie PZPWL, stąd nie przewiduje się istotnych negatywnych zmian środowiska przyrodniczego województwa w przypadku braku realizacji ustaleń analizowanego projektu PZPWL. Projekt PZPWL został zaktualizowany o nowe dokumenty strategiczne, co pozwala na lepszą koordynację przestrzenną działań związanych z ochroną środowiska z ogólnym rozwojem województwa.

Identyfikacja obszarów konfliktowych dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (Dz.U. z 2015 r., poz. 1651 ze zm.)

Ochrona zasobów przyrodniczych niejednokrotnie pozostaje w konflikcie z potrzebą rozwoju społeczno-gospodarczego. Wśród głównych obszarów konfliktowych na terenie województwa lubuskiego należy wymienić: rozwój infrastruktury drogowej, kolejowej oraz śródlądowej (autostrada A18, droga ekspresowa S3), eksploatację udokumentowanych złóż kopalin, w tym złóż węgla brunatnego, działania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, rozwój energetyki wykorzystującej odnawialne źródła energii, czy też rozwój turystyki. Realizacja inwestycji z zakresu powyższych dziedzin może wymagać podjęcia działań mających na celu minimalizację negatywnych skutków na środowisko lub podjęcia działań kompensacyjnych warunkujących spójność i właściwe funkcjonowanie obszarów wartościowych przyrodniczo, w tym obszarów Natura 2000.

V. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko realizacji projektu PZPWL, w tym oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów

Do oceny wszystkich działań wyznaczonych w ramach poszczególnych kierunków posłużono się macierzą, w której określono przewidywane oddziaływanie każdego z działań na wszystkie elementy środowiska, w tym na obszary Natura 2000. Wskazano oddziaływania pozytywne, zróżnicowane, negatywne o przeciętnej sile lub istotnie i znacząco negatywne. Dla wielu działań nie stwierdzono występowania żadnych oddziaływań.

Przedmiotem dalszej analizy i oceny były oddziaływania istotnie lub znacząco negatywne, które stwierdzono dla następujących działań:

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO**

STRESZCZENIE

kierunek	działanie	istotnie negatywne oddziaływanie	znacząco negatywne oddziaływanie
Racjonalna gospodarka zasobami złóż kopalin	Prowadzenie racjonalnego gospodarowania zasobami złóż kopalin oraz kompleksowego wykorzystania kopalin, w tym kopalin towarzyszących	powierzchnia ziemi, krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
Rozwój gospodarki i wzmocnienie potencjału innowacyjnego sektora gospodarczego	Rozwój przemysłu wydobywczego (w tym lokalizacji kompleksu wydobywczo-energetycznego Gubin na złożu Gubin2)	ludzie, powietrze, klimat, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, zabytki i dobra materialne, wody, Natura 2000	
Poprawa drogowej dostępności komunikacyjnej w zakresie powiązań zewnętrznych i wewnętrznych	Dokończenie budowy autostrady i drogi ekspresowej należących do Transeuropejskich Korytarzy Transportowych TEN-T wraz z infrastrukturą towarzyszącą	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	Natura 2000, Park Krajobrazowy Łuk Mużakowa
	Budowa i modernizacja dróg krajowych		
	Budowa i przebudowa dróg wojewódzkich		
Wzrost bezpieczeństwa w obrębie miejskich i wiejskich terenów zabudowanych	Budowa obejść drogowych na drogach krajowych i wojewódzkich	zwierzęta, rośliny	
Poprawa parametrów użytkowych sieci i infrastruktury kolejowej	Dążenie do przebiegu Kolei Dużych Prędkości przez województwo lubuskie wraz z przystankiem na jego terenie	zwierzęta, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
Stworzenie spójnego systemu pasażerskich i towarowych powiązań kolejowych	Tworzenie nowych pasażerskich połączeń regionalnych i dalekobieżnych, w tym transgranicznych	zwierzęta, rośliny, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
Zwiększenie znaczenia transportu wodnego w przewozach towarów oraz turystyce	Modernizacja śródlądowych dróg wodnych o znaczeniu międzynarodowym i krajowym	zwierzęta, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody
Wzrost bezpieczeństwa energetycznego w zakresie energii elektrycznej	Rozwój sieci przesyłowej energii elektrycznej	krajobraz, zwierzęta, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Rozwój sieci dystrybucyjnej energii elektrycznej		
Wykorzystanie energii wiatru	Budowa farm wiatrowych	zwierzęta, różnorodność biologiczna	
Zahamowanie wzrostu i minimalizacja istniejącego ryzyka powodziowego	Działania ograniczające zagrożenie powodziowe, skierowane w pierwszej kolejności na obszary problemowe wyznaczone w planach zarządzania ryzykiem powodziowym	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody, obszary Natura 2000

Inwestycje wynikające z powyższych działań określonych w projekcie PZPWL, uznane za przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z przepisami odrębnymi, wymagają przeprowadzenia odrębnej procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w tym sporządzenia raportu. Jest to etap, który poprzez dostępność informacji dotyczących zastosowanych rozwiązań, daje możliwość właściwej oceny wpływu inwestycji na środowisko.

Należy podkreślić, że znacząco negatywne oddziaływanie na środowisko, zwłaszcza na obszary Natura 2000 i stan wód, stwierdzono dla inwestycji, które stanowią nadrzędny interes publiczny, np. zadania związane

z ochroną przeciwpowodziową, budową dróg czy budową kopalni surowców energetycznych o znaczeniu krajowym.

VI. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Procedura transgranicznego oddziaływania jest wszczynana w przypadku, gdy działalność realizowana w jednym kraju obejmuje zasięgiem oddziaływania terytorium innego kraju i może powodować znaczące negatywne skutki dla środowiska. W przypadku województwa lubuskiego, które graniczy z Niemcami, zidentyfikowano możliwość negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze oraz na wody powierzchniowe i podziemne położone na terenie Niemiec. Przedsięwzięciami o istotnym negatywnym oddziaływaniu mogą być niektóre inwestycje drogowe oraz prace w korycie i dolinie Odry granicznej i Nysy Łużyckiej, związane z ochroną przeciwpowodziową oraz modernizacją dróg wodnych.

VII. Propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być skutkiem realizacji projektu PZPWL, w szczególności na cele, przedmiot ochrony i integralność obszarów Natura 2000

W ocenie ustaleń zawartych w projekcie PZPWL przeprowadzonej w prognozie wskazano działania, które w istotnie negatywny sposób będą oddziaływały na środowisko. Dotyczy to przede wszystkim inwestycji związanych z budową lub modernizacją dróg, mostów, linii kolejowych, poprawą żeglowności na Odrze, Warcie i Noteci, inwestycjami związanymi z ochroną przeciwpowodziową oraz rozwojem przemysłu wydobywczego. Możliwe rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą dotyczą często rozwiązań lokalizacyjnych, technicznych czy organizacyjnych i stopień ich szczegółowości nie odpowiada poziomowi ogółu projektu PZPWL, który jest dokumentem o charakterze planistycznym.

W projekcie PZPWL wskazano szereg kierunków i działań związanych z ogólnym rozwojem gospodarczym województwa, który zawsze wywiera presję na środowisko. Ocenia się, że działania te, jeśli będą negatywnie wpływały na środowisko i życie ludzi, to będą to oddziaływania o przeciętnej sile. W projekcie PZPWL, zwłaszcza w działach dotyczących strefy przyrodniczej i infrastruktury, przedstawiono szereg działań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być skutkiem realizacji projektu planu.

VIII. Propozycje rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie PZPWL

W przypadku dokumentu planistycznego, wielowątkowego i zawierającego propozycje rozwiązań problemów z różnych obszarów, formułowanie rozwiązań alternatywnych może mieć miejsce jedynie w przypadku zapisów, które w trakcie analiz i ocen zostały wskazane jako wykazujące sprzeczność z polityką ekologiczną oraz zasadami rozwoju zrównoważonego. Z analizy wszystkich kierunków oraz związanych z nimi działań wynika, że projekt PZPWL nie zawiera takich sprzeczności i nie istnieje konieczność rozważania rozwiązań alternatywnych.

IX. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu PZPWL oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlega okresowej ocenie. Monitoring zmian w zagospodarowaniu przestrzennym pomaga kontrolować proces wdrażania planu. W projekcie PZPWL określono wskaźniki umożliwiające realizację przyjętych w planie celów i kierunków rozwoju, w tym uwzględniono aspekty związane z ochroną środowiska i przyrody oraz infrastruktury technicznej powiązanej z tymi zagadnieniami. Ponieważ wskazane w projekcie planu wskaźniki nie są wystarczające do monitorowania zmian w środowisku, w prognozie proponuje się uzupełnienie katalogu zadań monitoringu. Wskaźniki dotyczą przede wszystkim danych statystycznych dotyczących odsetka mieszkańców korzystających z sieci infrastruktury, np. kanalizacji sanitarnej, oraz sposobu zagospodarowania terenu, np. powierzchni lasów czy gruntów

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO
STRESZCZENIE**

zabudowanych w granicach form ochrony przyrody. Monitoring, w zależności od badanego elementu, należy prowadzić z częstotliwością 1–5 lat.

Rozdział II

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

*do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego
miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka
wojewódzkiego Gorzów Wlkp.*

STRESZCZENIE

I. Cel i zakres merytoryczny prognozy

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu dokumentu pn. „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego wraz z planami zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra i Gorzów Wlkp.”

Prognoza oddziaływania na środowisko została sporządzona dla całości dokumentu w podziale na trzy rozdziały:

- Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego,
- Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Gorzów Wlkp.,
- Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra.

Niniejsza prognoza odnosi się do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Gorzów Wlkp., zwanego dalej projektem planu MOF OW Gorzów Wlkp.

Celem prognozy oddziaływania na środowisko jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko wynikających z ustaleń projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp., określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Zakres merytoryczny prognozy jest zgodny z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.) oraz został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. oraz Lubuskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Gorzowie Wlkp.

II. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Metody oceny zostały dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Projekt planu składa się z m.in. wizji rozwoju regionu, kierunków polityki i zagospodarowania przestrzennego oraz wskazania inwestycji celu publicznego. W prognozie ocenia się przede wszystkim zgodność kierunków wskazanych w projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp. z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, jak i prognozuje się wpływ tych kierunków na środowisko i warunki równoważenia rozwoju.

W pierwszym etapie oceniono zgodność projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp. z celami wskazanymi w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach. W tym celu na podstawie analizy najważniejszych dokumentów sformułowano 12 głównych celów środowiskowych, a następnie porównano ze wskazanymi w ocenianym planie kierunkami i działaniami.

W drugim etapie oceniono wpływ kierunków i działań na środowisko. W trakcie prac nad oceną najpierw zidentyfikowano potencjalny wpływ na środowisko działań określonych w ramach poszczególnych kierunków wyznaczonych w projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp. Prace objęły:

- identyfikację konfliktów przestrzennych wspomaganą analizami w systemie GIS;
- analizę prognoz, raportów i innych opracowań zawierających elementy oddziaływania na środowisko;
- pracę w grupach specjalistów, gdzie na podstawie dyskusji dokonywano oceny, porównano wyniki, dyskutowano w celu wyłonienia ostatecznych wniosków;
- ocenę skumulowanych wpływów na środowisko, polegającą na przebadaniu czy nadmierna koncentracja niewielkich oddziaływań nie spowoduje oddziaływania znaczącego, wspieraną przez analizy przestrzenne z wykorzystaniem systemu GIS.

Zidentyfikowane istotne negatywne lub znacząco negatywne oddziaływanie poddano szczegółowej analizie oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska. Przeanalizowano działania wskazane w projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp. pod kątem ich wpływu na wszystkie komponenty środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000, na cele środowiskowe dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych wynikające z Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz na zmiany klimatu i dostosowanie do zmian klimatycznych.

W trzecim etapie sporządzono załącznik graficzny, na którym przedstawiono wybrane elementy oceny oddziaływania na środowisko realizacji ustaleń planu. Wybór przedstawionych zagadnień opierał się na dwóch kryteriach – istotnym negatywnym oddziaływaniu na środowisko w odniesieniu do skali sporządzanego dokumentu oraz możliwości zilustrowania lokalizacji inwestycji, obszaru działań bądź tendencji.

III. Zawartość i główne cele projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp.

Podstawowym celem opracowania planu MOF OW Gorzów Wlkp. jest stworzenie zintegrowanego dokumentu planistycznego, tworzącego spójną wizję zagospodarowania przestrzennego obszaru. Wizja i kierunki rozwoju przestrzennego zostały sporządzone w perspektywie roku 2020 oraz 2030. Zintegrowane podejście do problemu zmierza w kierunku wskazania optymalnego rozmieszczenia poszczególnych funkcji, zapewniając zrównoważony rozwój i koordynację polityki przestrzennej. Plan ma na celu przełożenie wytyczonych zamierzeń i celów na realne działania w przestrzeni i wskazanie na kierunki działań i przedsięwzięć, jakie należy podjąć w celu stworzenia spójnej wewnętrznie jednostki funkcjonalnej.

Dokument przedstawia aktualny stan zagospodarowania przestrzennego obszaru oraz wizje jego rozwoju. Dokument składa się z części tekstowej oraz z części graficznej, ilustrujących uwarunkowania rozwoju przestrzennego i kierunki zagospodarowania przestrzennego.

W części tekstowej zostały poruszone następujące zagadnienia:

- uwarunkowania rozwoju przestrzennego w zakresie: uwarunkowań zewnętrznych, sytuacji społeczno-gospodarczej, systemu przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego i turystyki, komunikacji i transportu, infrastruktury technicznej oraz polityk lokalnych;
- wizja i możliwe scenariusze rozwoju przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego;
- kierunki zagospodarowania przestrzennego w perspektywie roku 2020 oraz 2030, w zakresie sytuacji społeczno-gospodarczej, systemu przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego i turystyki, komunikacji i transportu oraz infrastruktury technicznej;
- inwestycje celu publicznego;
- wnioski i rekomendacje do koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju i innych dokumentów strategicznych opracowywanych na szczeblu regionalnym oraz do studium

uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin należących do MOF OW Gorzów Wlkp.;

- instrumenty i normy prowadzenia monitoringu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym.

Wyznaczone w projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp. strategiczne cele rozwoju przestrzennego zostaną osiągnięte poprzez realizację szczegółowych kierunków rozwoju, wyznaczonych dla poszczególnych stref tematycznych, tj. osadnictwo i ład przestrzenny, system przyrodniczy, ochrona dziedzictwa kulturowego i turystyka, strefa ekonomiczno-gospodarcza, komunikacja i transport, infrastruktura techniczna, strefa obronności i bezpieczeństwa.

IV. Powiązania projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp. z innymi dokumentami

Cele i kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego, w tym MOF OW Gorzów Wlkp., wynikające z polityki przestrzennej kraju, opracowano na podstawie Koncepcji Zagospodarowania Przestrzennego Kraju 2030 oraz dokumentów związanych z polityką rozwoju, czyli długo- i średniookresowej strategii rozwoju kraju, strategii zintegrowanych oraz strategii ponadregionalnej. Wszystkie te dokumenty łącznie prezentują spójną wizję rozwoju Polski, w tym wizję rozwoju województwa lubuskiego. W projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp. uwzględniono przede wszystkim dokumenty krajowe i ponadregionalne:

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (2011 r.);
- Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju (DSRK) (2013 r.);
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 Aktywne Społeczeństwo, Konkurencyjna Gospodarka, Sprawne Państwo (2012 r.);
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (projekt);
- 9 zintegrowanych strategii, służących realizacji założonych celów rozwojowych:
 - Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki,
 - Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
 - Strategia Rozwoju Transportu,
 - Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko,
 - Strategia Sprawne Państwo,
 - Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego,
 - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie,
 - Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP,
 - Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa,
 - Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Strategie ponadregionalne – Strategia Polski Zachodniej 2020;

oraz dokumenty na poziomie regionalnym tj.: Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020.

V. Zgodność projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp. z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnymi z punktu widzenia projektu planu

W celu dokonania oceny spójności sformułowano główne cele ochrony środowiska, które ujmują najważniejsze zagadnienia wynikające z międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentów. Główne cele ochrony środowiska łącznie tworzą spójny system w pełni odzwierciedlający politykę zrównoważonego rozwoju w aspekcie środowiskowym. Główne cele środowiskowe to:

1. Wspieranie zrównoważonego i harmonijnego rozwoju obszarów zurbanizowanych;
2. Ochrona ludzi i mienia przed naturalnymi zagrożeniami;
3. Ograniczenie uciążliwości związanej z hałasem;
4. Zapobieganie powstawaniu odpadów, zwiększenie udziału odzysku odpadów oraz odzysku energii z odpadów w sposób bezpieczny dla środowiska;
5. Poprawa lokalnej jakości powietrza oraz ograniczenie zmian klimatycznych poprzez redukcję emisji;
6. Adaptacja przestrzeni, gospodarki i środowiska do możliwych skutków zmian klimatu;
7. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód oraz zrównoważone ich użytkowanie;
8. Zapewnienie przezornego wykorzystania zasobów nieodnawialnych;
9. Zachowanie we właściwym stanie ochrony lub odtworzenie siedlisk oraz gatunków dzikiej fauny i flory ważnych dla Wspólnoty;
10. Zachowanie oraz zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej, w tym na terenach gospodarki rolnej i leśnej;
11. Zapobieganie podziałowi i zapewnienie ciągłości powiązań ekologicznych;
12. Zapobieganie degradacji krajobrazu oraz ochrona zabytków dziedzictwa kulturowego.

Przeprowadzona w prognozie oddziaływania na środowisko analiza spójności wykazała, że w projekcie planu uwzględniono w sposób wyczerpujący wszystkie zagadnienia.

VI. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp.

Stan środowiska na obszarze MOF OW Gorzów Wlkp. jest stosunkowo dobry, jednak, jak w każdym obszarze przekształconym przez człowieka, występują tu problemy związane z ochroną środowiska. Zestawione je poniżej.

Emisja zanieczyszczeń do atmosfery

Wyniki pomiarów jakości powietrza w województwie lubuskim i w Gorzowie Wlkp. wskazują na problem nadmiernego stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym, przekraczającego średnioroczne wartości docelowe. Na terenie województwa lubuskiego stwierdzono również wysokie stężenia ozonu, przekraczające poziomy długoterminowe. Wymienione przekroczenia wynikają przede wszystkim z niskiej emisji oraz ruchu samochodowego.

Niska emisja pochodzi głównie z domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych, w których spalanie węgla odbywa się w sposób nieefektywny. Szkodliwość oddziaływania tego typu emisji polega również

na zastosowaniu wysokoemisyjnych paliw a w wielu przypadkach odpadów. Wzrost niskiej emisji, łączącej się ze wzrostem stężeń zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, odczuwalny jest zwłaszcza w sezonie grzewczym, co potwierdzają wyniki pomiarów stężeń pyłu PM10 i benzo(a)pirenu. Ponadto zauważa się wzrost ilości zanieczyszczeń pochodzenia komunikacyjnego w związku z rosnącą liczbą pojazdów. Problem ten dotyczy szczególnie z obszaru miejskiego Gorzowa Wlkp. i rejonów tras o dużym natężeniu ruchu.

Hałas

Hałas komunikacyjny jest obecnie głównym obciążeniem środowiska akustycznego na terenie MOF OW Gorzów Wlkp. Źródłem hałasu komunikacyjnego, wynikającego z ruchu drogowego, są: droga ekspresowa S3, droga krajowa DK22, drogi wojewódzkie DW130, DW132, DW151, DW158, a także drogi powiatowe i gminne. Z uwagi na wzrastającą liczbę pojazdów na drogach i zwiększające się natężenie ruchu, na terenie MOF OW Gorzów Wlkp. odnotowuje się przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu związanego z ruchem kołowym. Przyczyną uciążliwości bywa także zła jakość nawierzchni dróg.

Ścieki komunalne

Zgodnie z przeprowadzoną analizą stanu środowiska w województwie lubuskim w latach 2013–2014 istotnym problemem dla jakości wód były zanieczyszczenia, których źródła zlokalizowane są na terenach wiejskich. Bardzo istotne, szczególnie dla jakości wód mniejszych rzek i cieków, są występujące na tych terenach dysproporcje pomiędzy wyposażeniem miejscowości w systemy wodociągowe i kanalizacyjne. Rozbieżność pomiędzy siecią wodociagową a kanalizacyjną stwarza zagrożenie dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Z uwagi na brak kanalizacji, nieczystości są gromadzone w zbiornikach bezodpływowych lub podczyszczane w przydomowych oczyszczalniach ścieków, nie stanowi to jednak gwarancji, że zanieczyszczenia nie będą przedostawały się do środowiska.

Zagrożenie powodziowe

W zasięgu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie $Q=1\%$ (tzw. wody stuletnie) znajdują się Warta i Noteć oraz Myśla. Największe rozlewiska znajdują się poniżej ujścia Noteci do Warty w okolicach Santoka. Obszary zabudowane generalnie nie znajdują się w zasięgu wyznaczonych obszarów zalewowych, jedynie w Santoku, Czechowie i Gorzowie Wlkp. (Zamoście) na mapie ryzyka powodziowego wskazano pojedyncze zabudowania lub działki, dla których występuje ryzyko powodziowe i mogą nastąpić negatywne konsekwencje dla ludności – straty materialne. Drobne podtopienia i zalania występują lokalnie i dość regularnie w gminach położonych w dolinie Warty i Noteci – Deszcznie, Santoku i Bogdańcu. System ochrony przeciwpowodziowej tworzą przede wszystkim wały przeciwpowodziowe, które obejmują większość odcinków Warty i Noteci. Nieobwałowany pozostaje prawy brzeg Warty od ujścia Noteci do granicy z gminą Bogdaniec (z wyjątkiem Wału Wieprzyckiego i nasypu kolejowego w Gorzowie Wlkp.) – naturalne ukształtowanie wysokich skarp doliny zapobiega tu wylewom. Stan techniczny tych obiektów jest zróżnicowany.

Identyfikacja obszarów konfliktowych dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (Dz.U. z 2015 r., poz. 1651 ze zm.)

Główne konflikty z celami ochrony zasobów przyrodniczych w obszarach prawnie chronionych wynikają z realizacji celów gospodarczych i rozwojowych MOF OW Gorzów Wlkp. Są to:

- Konflikt wynikający z rozwoju infrastruktury drogowej, kolejowej oraz śródlądowej. Wśród najważniejszych planowanych inwestycji drogowych na terenie MOF OW Gorzów Wlkp. wymagających podjęcia działań minimalizujących negatywne skutki realizacji na środowisko wymienia się budowę drogi S-3 Gorzów Wlkp.– Nowa Sól (budowa II jezdni obwodnicy Gorzowa Wlkp.) oraz budowę nowej postulowanej drogi krajowej na odcinku od miejscowości Różanki do

Witnicy, która połączy Gorzów Wlkp. z Kostrzynem nad Odrą i stanowić będzie tzw. dużą obwodnicę Gorzowa Wlkp.

- Konflikt wynikający z realizacji działań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. Wartość przyrodnicza obszarów Natura 2000, związanych z dolinami rzecznyymi, uzależniona jest przede wszystkim od okresowych zalewów, stąd wszelkie prace związane ze zmianą reżimu wodnego na rzekach będą miały wpływ na przedmioty ochrony obszarów. Prace związane ze zwiększeniem przepływu i poprawą głębokości przepływowej wpłyną na wielkość okresowych zalewów na obszarach Natura 2000 związanych z dolinami rzecznyymi, na których wskazuje się przeprowadzenie ww. prac, w tym w szczególności dotyczy to Warty i Noteci.
- Konflikt wynikający z rozwoju turystyki. Obszary podlegające ochronie ze względu na wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe stanowią cenne obszary do rozwoju turystyki. Silna presja turystyczna na obszary cenne przyrodniczo może prowadzić do degradacji zasobów przyrodniczych. Szczególnie wrażliwe na działania antropogeniczne są zbiorowiska na siedliskach suchych lub mocno uwilgotnionych.
- Konflikt wynikający z eksploatacji udokumentowanych złóż kopalin. Wśród obszarów konfliktowych należy wyróżnić obszary konfliktowe wynikające z ochrony zasobów przyrodniczych oraz ochrony zasobów złóż kopalin, w tym ich potencjalną eksploatację. Wyróżnić należy przede wszystkim złoża, których eksploatacja następuje metodą odkrywkową, co stoi w konflikcie z ochroną zasobów przyrodniczych. Są to złoża kruszywa naturalnego Baczyna-OP, Łupowo-OP, Raclaw II.
- Konflikt wynikający z rozwoju odnawialnych źródeł energii. Realizacja inwestycji z zakresu rozwoju energetyki wykorzystującej OZE wiąże się z oddziaływaniem negatywnym, w szczególności w przypadku realizacji inwestycji wykorzystujących energię wiatru lub wody. Realizacja turbin wiatrowych może przyczynić się do zwiększenia śmiertelności gatunków awifauny i chiropterofauny, czy poprzez efekt płoszenia prowadzić do ograniczenia ich tras migracji, miejsc żerowiskowych. W przypadku inwestycji związanych z energetyką wodną może dojść do przerwania ciągłości morfologicznej rzeki i uniemożliwienia migracji gatunków ryb wędrownych.

VII. Przewidywane zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp.

Dla obszaru województwa lubuskiego obowiązuje Zmiana Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Lubuskiego (Zmiana PZPWL). W powyższym dokumencie sformułowano cele strategiczne, operacyjne, kierunki rozwoju przestrzennego oraz inwestycje celu publicznego. Opracowana dla Zmiany PZPWL prognoza oddziaływania na środowisko wykazała, że dokument ten dobrze odzwierciedla kierunki globalnej polityki ekologicznej, a także że realizacja większości celów i zadań będzie korzystnie wpływała na ochronę środowiska. Podsumowując, należy stwierdzić, że w momencie przystępowania do sporządzenia projektu PZPWL oraz będącego jego częścią planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Gorzów Wlkp. polityka przestrzenna województwa w sposób wystarczający chroni walory przyrodnicze i zapewnia warunki zrównoważonego rozwoju. Nie przewiduje się istotnych negatywnych zmian środowiska przyrodniczego województwa w przypadku braku realizacji ustaleń analizowanego projektu PZPWL oraz będącego jego częścią planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Gorzów Wlkp.

Nowa polityka rozwoju regionalnego Polski zwraca szczególną uwagę na rozwój obszarów funkcjonalnych oraz rozwój miast jako ośrodków wzrostu. Projekt planu MOF OW Gorzów Wlkp. zgodnie z art. 39

ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. Urz. 2016, poz. 778 ze zm.) jest nowym dokumentem, stanowiącym integralną część planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Ma na celu przełożenie wytyczonych zamierzeń i celów na realne działania w przestrzeni i wskazanie na kierunki działań i przedsięwzięć, jakie należy podjąć w celu stworzenia spójnej wewnątrznie jednostki funkcjonalnej.

Wymóg sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich został podyktowany intensywnym rozwojem tych obszarów, który musi uwzględniać szereg powiązań przestrzenno-funkcjonalnych, m.in. z zakresu wpływu na środowisko przyrodnicze. Brak planu zagospodarowania przestrzennego MOF OW Gorzów Wlkp. może w przyszłości powodować brak skoordynowanych działań inwestycyjnych, a dalej m.in. chaotyczną urbanizację i rozproszenie zabudowy, nieuzasadniony ekonomicznie rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, pogorszenie walorów krajobrazowych, brak ochrony cennych terenów rolniczych, defragmentację cennych siedlisk przyrodniczych.

VIII. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko realizacji projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp., w tym oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów

Ocenę skutków środowiskowych przeprowadzono dla wszystkich działań wyznaczonych w ramach poszczególnych kierunków, uwzględniając również inwestycje celu publicznego. Określono przewidywane oddziaływanie każdego z działań na wszystkie elementy środowiska, w tym na obszary Natura 2000. Wskazano oddziaływania pozytywne, zróżnicowane, negatywne o przeciętnej sile lub istotnie i znacząco negatywne. Dla wielu działań nie stwierdzono występowania żadnych oddziaływań.

Wśród kierunków pozytywnie wpływających na środowisko należy wymienić te w bezpośredni sposób odnoszące się do systemu przyrodniczego i których celem jest właśnie ochrona jego poszczególnych komponentów. Wyróżnia się tu zarówno działania zapobiegawcze i ograniczające jak i kompensujące i naprawcze. Pośrednim korzystnym oddziaływaniem charakteryzują się wszelkie działania związane z modernizacją infrastruktury technicznej, które zmniejszają presję na środowisko, np. rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej, modernizacja instalacji do składowania odpadów, lub drogowej, które zwiększają bezpieczeństwo a zmniejszają narażenie na hałas. Oddziaływanie zróżnicowane, czyli zarówno pozytywne jak i negatywne dla danego komponentu środowiska, zdiagnozowano dla działań takich jak rozwój infrastruktury szlaków turystycznych. Potencjał turystyczny MOF OW Gorzów Wlkp. to w dużej mierze atrakcyjne tereny cenne przyrodniczo, takie jak jeziora i lasy. Zwiększenie ruchu turystycznego wiąże się z jednej strony z ukierunkowaniem ruchu i zwiększeniem świadomości turysty, z drugiej z większą presją na środowisko.

Oddziaływania negatywne o przeciętnej sile wynikają przede wszystkim z planowanego rozwoju osadnictwa. Lokalizacja nowych obszarów zabudowy, dróg czy infrastruktury technicznej wiąże się ze stałą, ale presją na wszystkie elementy środowiska przyrodniczego, jednakże o wymiarze lokalnym i o umiarkowanej sile.

Oddziaływania istotnie i znacząco negatywnie są stosunkowo nieliczne i zostały w prognozie szerzej opisane. Dotyczą przede wszystkim działań inwestycyjnych związanych z budową dróg i kolei, modernizacją dróg wodnych oraz realizacją zadań ochrony przeciwpowodziowej. Oddziaływania istotnie lub znacząco negatywne stwierdzono dla następujących działań:

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO GORZÓW WLKP.
STRESZCZENIE**

kierunek	działanie	istotnie negatywne oddziaływanie	znacząco negatywne oddziaływanie
Poprawa klimatu akustycznego	Eliminacja ruchu drogowego o charakterze tranzytowym z obszaru miasta	krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Stosowanie rozwiązań biologicznych i technicznych ograniczających uciążliwości hałasowe	krajobraz	
Poprawa dostępności zewnętrznej	Poprawa parametrów dróg S3, DK22 i DK24	krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna,	
	Budowa nowych odcinków dróg krajowych	krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Budowa obojętń drogowych	krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Poprawa stanu technicznego infrastruktury portowej w Porcie Gorzów Wlkp. oraz parametrów szlaków wodnych	krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody
	Intermodalne terminale przeładunkowe i stacje przesiadkowe	powietrze	
Poprawa dostępności wewnętrznej	Budowa obojętń drogowych	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Budowa postulowanej północnej obwodnicy Gorzowa Wlkp.	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Budowa dodatkowych przepraw mostowych na Warcie	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Przystosowanie infrastruktury portowej oraz parametrów szlaków wodnych dla celów turystycznych	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody
Wzrost bezpieczeństwa energetycznego	Rozwój krajowych systemów przesyłowych energii elektrycznej (budowa nowych oraz rozbudowa istniejących źródeł wytwórczych, rozbudowa sieci przesyłowych, w tym powiązań międzynarodowych)	krajobraz, zwierzęta, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
Wykorzystanie alternatywnych źródeł energii	Budowa elektrowni wiatrowych	zwierzęta, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Budowa małych elektrowni wodnych z wykorzystaniem historycznych lokalizacji – młynów i nieczynnych elektrowni	zwierzęta, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
Zahamowanie wzrostu i minimalizacja istniejącego ryzyka powodziowego	Działania techniczne	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody, obszary Natura 2000

Inwestycje wynikające z powyższych działań określonych w projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp., uznane za przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z przepisami odrębnymi, wymagają przeprowadzenia odrębnej procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w tym sporządzenia raportu. Jest to etap, który poprzez dostępność informacji dotyczących zastosowanych rozwiązań, daje możliwość właściwej oceny wpływu inwestycji na środowisko.

Należy podkreślić, że znacząco negatywne oddziaływanie na środowisko, zwłaszcza na obszary Natura 2000 i stan wód, stwierdzono dla inwestycji, które stanowią nadrzędny interes publiczny, np. zadania związane z ochroną przeciwpowodziową.

IX. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Obszar MOF OW Gorzów Wlkp. nie sąsiaduje bezpośrednio z terytorium Niemiec. Żadne z kierunków i wymienionych w ich ramach działań nie będą transgranicznie oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.).

W projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp. uwzględnia się inwestycję polegającą na *odbudowie budowli regulacyjnych i robotach regulacyjne na Warcie od km 0,0 (Kostrzyn nad Odrą) do km 68,2 (Santok) i na dolnej Noteci swobodnie płynącej (od km 176,2 do km 226,1) dla przywrócenia parametrów II klasy drogi wodnej*. Dla danej inwestycji brak szczegółowych dokumentacji projektowych, stąd na bazie udostępnionych dokumentacji w *Prognozie oddziaływania na środowisko dla MasterPlanu dla obszaru dorzecza Odry* stwierdzono, iż na tym etapie prac brak podstaw do określenia oddziaływań o charakterze transgranicznym. W tej samej *Prognozie...* stwierdzono, iż realizacja ustaleń *MasterPlanu* – w tym wymienianej inwestycji – nie spowoduje transgranicznego oddziaływania wymagającego uruchomienia procedury przedstawionej w Konwencji z Espoo i potwierdzonej prawem krajowym. Należy podkreślić, że prace realizowane na odcinku Warty i Noteci w granicach MOF OW Gorzów Wlkp. nie będą powodowały oddziaływań transgranicznych.

X. Propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być skutkiem realizacji projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp.

W ocenie ustaleń zawartych w projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp. przeprowadzonej w poprzednich rozdziałach wskazano działania, które w istotnie negatywny sposób będą oddziaływały na środowisko. Dotyczy to przede wszystkim inwestycji związanych z budową lub modernizacją dróg, mostów, linii kolejowych, poprawą żeglowności na Warcie i Noteci oraz inwestycjami związanymi z ochroną przeciwpowodziową. W tej grupie inwestycji znajdują się zarówno przedsięwzięcia, dla których już sporządzono raporty oddziaływania na środowisko lub w inny, specjalistyczny sposób przeanalizowano wpływ na środowisko (np. część inwestycji drogowych), jednak większość zamierzeń inwestycyjnych znajduje się nadal w fazie koncepcyjnej (np. prace związane z pogłębianiem rzek w celach ułatwienia żeglugi). Dla tej drugiej grupy inwestycji, przed przystąpieniem do ich realizacji, będzie wymagane sporządzenie raportu, w którym określa się m.in. działania zapobiegające lub ograniczające negatywne oddziaływania a także – w razie potrzeby – warunki kompensacji przyrodniczej.

Proponowane rozwiązania dotyczą często rozwiązań lokalizacyjnych, technicznych czy organizacyjnych i stopień ich szczegółowości nie odpowiada poziomowi ogółu projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp.

W projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp. wskazano szereg kierunków i działań związanych z ogólnym rozwojem gospodarczym tego obszaru, który zawsze wiąże się z presją na środowisko. Ocenia się, że jeśli działania te będą negatywnie wpływały na środowisko i życie ludzi, to będą to oddziaływania o przeciętnej sile. W projekcie planu, zwłaszcza w działaniach dotyczących strefy przyrodniczej i infrastruktury, przedstawiono szereg działań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być skutkiem realizacji projektu planu.

XI. Propozycje rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp.

Kierunki rozwoju MOF OW Gorzów Wlkp. zawarte w projekcie planu wynikają bezpośrednio z analizy uwarunkowań środowiska i jego zasobów oraz wizji rozwoju.

Plan zagospodarowania województwa jest dokumentem koordynującym rozwój przestrzenny zgodnie z przyjętą strategią rozwoju województwa. Analizowany projekt planu MOF OW Gorzów Wlkp. sporządzony został w układzie jednowariantowym, nie zawiera innej, poza podstawową, alternatywy rozwoju. Analiza strategicznych celów rozwoju przestrzennego, kierunków oraz określonych dla nich działań wskazuje, ich spójność z celami sformułowanymi w dokumentach strategicznych wyższego szczebla.

Wskazanie rozwiązań alternatywnych może mieć miejsce na trzech poziomach: generalnym, związanym z misją czy celem głównym dokumentu, kierunkowym, nawiązującym do sformułowanych celów i odnoszącym się do ram proponowanych dla wspieranych przedsięwzięć. W przypadku dokumentu planistycznego, wielowątkowego i zawierającego propozycje rozwiązań problemów z różnych obszarów, formułowanie szczegółowych alternatyw technologicznych byłoby niecelowe, choćby dlatego, że dokument takich rozwiązań nie zawiera. Formułowanie rozwiązań alternatywnych może mieć miejsce jedynie w przypadku zapisów, które w trakcie analiz i ocen zostały wskazane jako wykazujące sprzeczność z polityką ekologiczną oraz zasadami rozwoju zrównoważonego. Z analizy wszystkich kierunków oraz związanych z nimi działań wynika, że projekt planu MOF OW Gorzów Wlkp. nie zawiera takich sprzeczności stąd uznano się, że nie istnieje konieczność rozważania rozwiązań alternatywnych.

XII. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień planu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

W projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp. określono wskaźniki umożliwiające realizację przyjętych w planie celów i kierunków rozwoju, w tym uwzględniono aspekty związane z ochroną środowiska i przyrody oraz infrastruktury technicznej powiązanej z tymi zagadnieniami. Proponuje się uzupełnienie katalogu zadań monitoringu przede wszystkim o badanie aspektów przestrzennych związanych z pokryciem terenu i wymagające zastosowania analiz GIS, tj.:

- powierzchnia gruntów zabudowanych w granicach form ochrony przyrody,
- powierzchnia gruntów zabudowanych w granicach korytarzy ekologicznych określonych w projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp.,

- stosunek powierzchni gruntów zabudowanych do terenów zieleni, lasów i terenów otwartych w miastach.

XIII. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

I. Wprowadzenie

Prognoza oddziaływania na środowisko została sporządzona dla Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego wraz z planami zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra i Gorzów Wlkp. Prognozy opracowano oddzielnie dla planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz dla każdego z miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich.

Niniejsza prognoza stanowi drugą część i odnosi się do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Gorzów Wlkp., zwanego dalej projektem planu MOF OW Gorzów Wlkp.

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art. 46 oraz art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.). W myśl wyżej przywołanego art. 46 prognoza stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko wynikających z ustaleń projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp., określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie planu.

Zakres merytoryczny prognozy jest zgodny z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.) a także został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. oraz Lubuskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Gorzowie Wlkp.

Metody oceny zostały dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektu planu. Oceniono przede wszystkim zgodność ustaleń projektu planu z celami ochrony środowiska wskazanymi w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach oraz wpływ ustalonych w projekcie planu kierunków i działań na następujące komponenty: zdrowie i życie ludzi, wody, jakość powietrza, powierzchnię ziemi i gleby, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczną oraz obszary chronione, w szczególności obszary Natura 2000. Prognoza oddziaływań opierała się na identyfikacji konfliktów przestrzennych wspomaganą analizami w systemie GIS, przeglądzie prognoz, raportów i innych opracowań zawierających elementy oceny oddziaływania na środowisko oraz wiedzy eksperckiej autorów prognozy. Należy podkreślić, że kierunki i działania określone są ogólnie, w związku z czym określenie oddziaływania na konkretne elementy środowiska przyrodniczego jest dostosowane do stopnia ogólności.

Do prognozy oddziaływania na środowisko sporządzono załącznik graficzny w postaci mapy, na której przedstawiono wybrane elementy oceny oddziaływania na środowisko realizacji ustaleń planu. Wybór przedstawionych zagadnień opierał się na dwóch kryteriach – istotnym negatywnym oddziaływaniu na środowisko w odniesieniu do skali sporządzanego dokumentu oraz możliwości zilustrowania lokalizacji inwestycji, obszaru działań bądź tendencji.

II. Charakterystyka projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp.

Wymóg sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich wynika z Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 i został podyktowany intensywnym rozwojem tych obszarów. Zakres opracowania projektu planu wynika z art. 39 ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zgodnie z którą w planie zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględnia się ustalenia strategii rozwoju województwa oraz określa się m.in.:

- podstawowe elementy sieci osadniczej województwa i ich powiązań komunikacyjnych;
- system obszarów chronionych;
- rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym;
- granice i zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym;
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią;
- granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;
- obszary występowania udokumentowanych złóż kopalin i udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Projekt planu został sporządzony w oparciu o obowiązujące przepisy prawa oraz uwzględnia założenia polityki rozwoju prowadzonej na szczeblu europejskim, krajowym i regionalnym.

Obrany w projekcie planu scenariusz wyznacza cele strategiczne, którymi są *Budowanie trwałej przewagi konkurencyjnej MOF OW Gorzów Wlkp.* oraz *Zrównoważone kształtowanie podstawowych funkcji MOF OW Gorzów Wlkp.* Wyznaczone strategiczne cele rozwoju przestrzennego zostaną osiągnięte poprzez realizację szczegółowych kierunków rozwoju województwa lubuskiego, wyznaczonych dla poszczególnych stref tematycznych, tj. osadnictwo i ład przestrzenny, system przyrodniczy, ochrona dziedzictwa kulturowego i turystyka, strefa społeczno-gospodarcza, komunikacja i transportu, infrastruktura techniczna oraz obronność i bezpieczeństwo.

III. Ocena zgodności celów wskazanych w projekcie planu z celami wskazanymi w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach

W prognozie analizuje się cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu. Cele te określa szereg dokumentów o charakterze strategicznym i programowym. Dla potrzeb oceny zgodności projektu planu z celami w prognozie sformułowano główne cele ochrony środowiska:

1. Wspieranie zrównoważonego i harmonijnego rozwoju obszarów zurbanizowanych
2. Ochrona ludzi i mienia przed naturalnymi zagrożeniami
3. Ograniczenie uciążliwości związanej z hałasem
4. Zapobieganie powstawaniu odpadów, zwiększenie udziału odzysku odpadów oraz odzysku energii z odpadów w sposób bezpieczny dla środowiska
5. Poprawa lokalnej jakości powietrza oraz ograniczenie zmian klimatycznych poprzez redukcję emisji
6. Adaptacja przestrzeni, gospodarki i środowiska do możliwych skutków zmian klimatu
7. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód oraz zrównoważone ich użytkowanie
8. Zapewnienie przezornego wykorzystania zasobów nieodnawialnych
9. Zachowanie we właściwym stanie ochrony lub odtworzenie siedlisk oraz gatunków dzikiej fauny i flory ważnych dla Wspólnoty
10. Zachowanie oraz zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej, w tym na terenach gospodarki rolnej i leśnej
11. Zapobieganie podziałowi i zapewnienie ciągłości powiązań ekologicznych
12. Zapobieganie degradacji krajobrazu oraz ochrona zabytków dziedzictwa kulturowego

Ocena zgodności przeprowadzona w prognozie wykazała, że wszystkie ww. cele zostały ujęte w kierunkach i wyznaczonych w ich ramach działaniach. Wyróżniono kierunki celowe, które ujmują zagadnienia

bezpośrednio związane z danym celem środowiskowym, jak np. kierunek *Zahamowanie wzrostu i minimalizacja istniejącego ryzyka powodziowego* bezpośrednio wiąże się z celem *Ochrona ludzi i mienia przed naturalnymi zagrożeniami*. Ponadto wskazano na szereg innych działań, które w pośredni sposób przyczynią się do osiągnięcia celu, np. *Promowanie alternatywnych środków transportu oraz transportu publicznego* przyczyni się do osiągnięcia celu *Ograniczenie uciążliwości związanej z hałasem*. Nie stwierdzono występowania sprzeczności pomiędzy działaniami a celami.

IV. Stan środowiska MOF OW Gorzów Wlkp.

Obszar MOF OW Gorzów Wlkp. charakteryzuje się wyjątkowo korzystnym, ciepłym i łagodnym klimatem z dużym ryzykiem suszy. Rzeźba terenu jest umiarkowanie zróżnicowana, wyróżnia się przede wszystkim szeroka dolina Warty i ujściowy odcinek doliny Noteci. Na północ od Gorzowa Wlkp. występują liczne jeziora, które są atrakcją turystyczną. Zasobność w wody podziemne jest na ogół dobra, jednak są one bardzo podatne na zanieczyszczenia. W gminie Lubiszyn występują złoża ropy naftowej, natomiast w gminie Deszczno złoża kruszyw naturalnych.

Zarówno północna i południowa, silnie zalesiona część MOF OW Gorzów Wlkp., jak i doliny Warty o Noteci odznaczają się wysokimi walorami przyrodniczymi, stąd wyznaczono tu obszarowych form ochrony przyrody. Są to:

- Barlinecko-Gorzowski Park Krajobrazowy,
- 10 obszarów Natura 2000, w tym 4 obszary specjalnej ochrony ptaków, 5 specjalnych obszarów ochrony siedlisk oraz jeden obszar o kodzie PLC, co oznacza iż obejmuje zarówno obszar OSO, jak i SOO,
- 4 obszary chronionego krajobrazu,
- 10 rezerwatów przyrody.

W odniesieniu do stanu sanitarnego środowiska w województwie lubuskim stwierdzono występowanie problemów związanych z zanieczyszczeniem powietrza, nadmiernym hałasem i zanieczyszczeniem wód powierzchniowych i podziemnych, których głównym źródłem są gospodarka komunalna i transport, w mniejszym stopniu przemysł i rolnictwo. Należy podkreślić, że problemy w MOF OW Gorzów Wlkp. nie wyróżniają się na tle kraju czy województwa, a w ostatnich latach poczyniono znaczne postępy w redukcji presji na środowisko.

Istotnym problemem pozostaje zagrożenie powodziowe, zwłaszcza że przez teren MOF OW Gorzów Wlkp. przepływają dwie duże rzeki – Warta i Noteć.

Charakterystyka potencjalnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego

Projekt planu MOF OW Gorzów Wlkp. jest pierwszym takim planem opracowanym dla tego obszaru i wynika z nowej polityki rozwoju regionalnego Polski. Brak planu zagospodarowania przestrzennego MOF OW Gorzów Wlkp. może w przyszłości powodować brak skoordynowania działań inwestycyjnych oraz spójności w zagospodarowaniu przestrzennym i funkcjonalnym na obszarach jednostek składowych wchodzących w granice obszaru funkcjonalnego.

Identyfikacja obszarów konfliktowych dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (Dz.U. z 2015 r., poz. 1651 ze zm.)

Ochrona zasobów przyrodniczych niejednokrotnie pozostaje w konflikcie z potrzebą rozwoju społeczno-gospodarczego. Wśród głównych obszarów konfliktowych na terenie MOF OW Gorzów Wlkp. należy wymienić przede wszystkim rozwój infrastruktury drogowej oraz śródlądowej, działania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, rozwój energetyki wykorzystującej odnawialne źródła energii. Realizacja inwestycji z zakresu powyższych dziedzin może wymagać podjęcia działań mających na celu minimalizację negatywnych

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO GORZÓW WLKP.
STRESZCZENIE**

skutków na środowisko lub podjęcia działań kompensacyjnych warunkujących spójność i właściwe funkcjonowanie obszarów wartościowych przyrodniczo, w tym obszarów Natura 2000.

V. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko realizacji projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp., w tym oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów

Do oceny wszystkich działań wyznaczonych w ramach poszczególnych kierunków posłużono się macierzą, w której określono przewidywane oddziaływanie każdego z działań na wszystkie elementy środowiska, w tym na obszary Natura 2000. Wskazano oddziaływania pozytywne, zróżnicowane, negatywne o przeciętnej sile lub istotnie i znacząco negatywne. Dla wielu działań nie stwierdzono występowania żadnych oddziaływań.

Przedmiotem dalszej analizy i oceny były oddziaływania istotnie lub znacząco negatywne, które stwierdzono dla następujących działań:

kierunek	działanie	istotnie negatywne oddziaływanie	znacząco negatywne oddziaływanie
Poprawa klimatu akustycznego	Eliminacja ruchu drogowego o charakterze tranzytowym z obszaru miasta	krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Stosowanie rozwiązań biologicznych i technicznych ograniczających uciążliwości hałasowe	krajobraz	
Poprawa dostępności zewnętrznej	Poprawa parametrów dróg S3, DK22 i DK24	krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna,	
	Budowa nowych odcinków dróg krajowych	krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Budowa obejść drogowych	krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Poprawa stanu technicznego infrastruktury portowej w Porcie Gorzów Wlkp. oraz parametrów szlaków wodnych	krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody
	Intermodalne terminale przeładunkowe i stacje przesiadkowe	powietrze	
Poprawa dostępności wewnętrznej	Budowa obejść drogowych	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Budowa postulowanej północnej obwodnicy Gorzowa Wlkp.	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Budowa dodatkowych przepraw mostowych na Warcie	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Przystosowanie infrastruktury portowej oraz parametrów szlaków wodnych dla celów turystycznych	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKcjONALNEGO OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO GORZÓW WLKP.
STRESZCZENIE**

kierunek	działanie	istotnie negatywne oddziaływanie	znacząco negatywne oddziaływanie
Wzrost bezpieczeństwa energetycznego	Rozwój krajowych systemów przesyłowych energii elektrycznej (budowa nowych oraz rozbudowa istniejących źródeł wytwórczych, rozbudowa sieci przesyłowych, w tym powiązań międzynarodowych)	krajobraz, zwierzęta, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
Wykorzystanie alternatywnych źródeł energii	Budowa elektrowni wiatrowych	zwierzęta, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Budowa małych elektrowni wodnych z wykorzystaniem historycznych lokalizacji – młynów i nieczynnych elektrowni	zwierzęta, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
Zahamowanie wzrostu i minimalizacja istniejącego ryzyka powodziowego	Działania techniczne	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody, obszary Natura 2000

Inwestycje wynikające z powyższych działań określonych w projekcie planu, uznane za przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z przepisami odrębnymi, wymagają przeprowadzenia odrębnej procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w tym sporządzenia raportu. Jest to etap, który poprzez dostępność informacji dotyczących zastosowanych rozwiązań, daje możliwość właściwej oceny wpływu inwestycji na środowisko.

Należy podkreślić, że znacząco negatywne oddziaływanie na środowisko, zwłaszcza na stan wód, stwierdzono dla inwestycji, które stanowią nadrzędny interes publiczny, np. zadania związane z ochroną przeciwpowodziową.

VI. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Procedura transgranicznego oddziaływania jest wszczynana w przypadku, gdy działalność realizowana w jednym kraju obejmuje zasięgiem oddziaływania terytorium innego kraju i może powodować znaczące negatywne skutki dla środowiska. Obszar MOF OW Gorzów Wlkp. nie graniczy bezpośrednio z krajami ościennymi i nie przewiduje się możliwości występowania oddziaływań transgranicznych związanych z realizacją ustaleń projektu planu.

VII. Propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być skutkiem realizacji projektu planu MOF OW Gorzów Wlkp., w szczególności na cele, przedmiot ochrony i integralność obszarów Natura 2000

W ocenie ustaleń zawartych w projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp. przeprowadzonej w prognozie wskazano działania, które w istotnie negatywny sposób będą oddziaływały na środowisko. Dotyczy to przede wszystkim inwestycji związanych z budową lub modernizacją dróg, mostów, linii kolejowych, poprawą żeglowności na Warcie i Noteci oraz inwestycjami związanymi z ochroną przeciwpowodziową. Możliwe rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą dotyczą często rozwiązań lokalizacyjnych, technicznych czy organizacyjnych i stopień ich szczegółowości nie odpowiada poziomowi ogółu projektu planu.

W projekcie planu wskazano szereg kierunków i działań związanych z ogólnym rozwojem gospodarczym MOF OW Gorzów Wlkp., który zawsze wywiera presję na środowisko. Ocenia się, że działania te, jeśli będą negatywnie wpływały na środowisko i życie ludzi, to będą to oddziaływania o przeciętnej sile. W projekcie planu,

zwłaszcza w działach dotyczących strefy przyrodniczej i infrastruktury, przedstawiono szereg działań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być skutkiem realizacji projektu planu.

VIII. *Propozycje rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp.*

W przypadku dokumentu planistycznego, wielowątkowego i zawierającego propozycje rozwiązań problemów z różnych obszarów, formułowanie rozwiązań alternatywnych może mieć miejsce jedynie w przypadku zapisów, które w trakcie analiz i ocen zostały wskazane jako wykazujące sprzeczność z polityką ekologiczną oraz zasadami rozwoju zrównoważonego. Z analizy wszystkich kierunków oraz związanych z nimi działań wynika, że projekt planu MOF OW Gorzów Wlkp. nie zawiera takich sprzeczności i nie istnieje konieczność rozważania rozwiązań alternatywnych.

IX. *Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu planu oraz częstotliwości jej przeprowadzania*

Zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlega okresowej ocenie. Monitoring zmian w zagospodarowaniu przestrzennym pomaga kontrolować proces wdrażania planu. W projekcie planu MOF OW Gorzów Wlkp. określono wskaźniki umożliwiające realizację przyjętych w planie celów i kierunków rozwoju, w tym uwzględniono aspekty związane z ochroną środowiska i przyrody oraz infrastruktury technicznej powiązanej z tymi zagadnieniami. Ponieważ wskazane w projekcie planu wskaźniki nie są wystarczające do monitorowania zmian w środowisku, w prognozie proponuje się uzupełnienie katalogu zadań monitoringu. Wskaźniki dotyczą przede wszystkim danych statystycznych dotyczących odsetka mieszkańców korzystających z sieci infrastruktury, np. kanalizacji sanitarnej, oraz sposobu zagospodarowania terenu, np. powierzchni lasów czy gruntów zabudowanych w granicach form ochrony przyrody. Monitoring, w zależności od badanego elementu, należy prowadzić z częstotliwością 1–5 lat.

Rozdział III

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

*do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego
miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka
wojewódzkiego Zielona Góra*

STRESZCZENIE

I. Cel i zakres merytoryczny prognozy

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu dokumentu pn. „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego wraz z planami zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra i Gorzów Wlkp.”

Prognoza oddziaływania na środowisko została sporządzona dla całości dokumentu w podziale na trzy rozdziały:

- Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego,
- Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Gorzów Wlkp.,
- Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra.

Niniejsza prognoza odnosi się do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra, zwanego dalej projektem planu MOF OW Zielona Góra.

Celem prognozy oddziaływania na środowisko jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko wynikających z ustaleń projektu planu MOF OW Zielona Góra, określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Zakres merytoryczny prognozy jest zgodny z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.) oraz został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. oraz Lubuskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Gorzowie Wlkp.

II. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Metody oceny zostały dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Projekt planu składa się z m.in. wizji rozwoju regionu, kierunków polityki i zagospodarowania przestrzennego oraz wskazania inwestycji celu publicznego. W prognozie ocenia się przede wszystkim zgodność kierunków wskazanych w projekcie planu MOF OW Zielona Góra z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, jak i prognozuje się wpływ tych kierunków na środowisko i warunki równoważenia rozwoju.

W pierwszym etapie oceniono zgodność projektu planu MOF OW Zielona Góra z celami wskazanymi w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach. W tym celu na podstawie analizy najważniejszych dokumentów sformułowano 12 głównych celów środowiskowych, a następnie porównano ze wskazanymi w ocenianym planie kierunkami i działaniami.

W drugim etapie oceniono wpływ kierunków i działań na środowisko. W trakcie prac nad oceną najpierw zidentyfikowano potencjalny wpływ na środowisko działań określonych w ramach poszczególnych kierunków wyznaczonych w projekcie planu MOF OW Zielona Góra. Prace objęły:

- identyfikację konfliktów przestrzennych wspomaganą analizami w systemie GIS;
- analizę prognoz, raportów i innych opracowań zawierających elementy oddziaływania na środowisko (wymienione w rozdziale III, podrozdział 2);
- pracę w grupach specjalistów, gdzie na podstawie dyskusji dokonywano oceny, porównano wyniki, dyskutowano w celu wyłonienia ostatecznych wniosków;
- ocenę skumulowanych wpływów na środowisko, polegającą na przebadaniu czy nadmierna koncentracja niewielkich oddziaływań nie spowoduje oddziaływania znaczącego, wspieraną przez analizy przestrzenne z wykorzystaniem systemu GIS.

Zidentyfikowane istotne negatywne lub znacząco negatywne oddziaływanie poddano szczegółowej analizie oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska. Przeanalizowano działania wskazane w projekcie planu MOF OW Zielona Góra pod kątem ich wpływu na wszystkie komponenty środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000, na cele środowiskowe dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych wynikające z Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz na zmiany klimatu i dostosowanie do zmian klimatycznych.

W trzecim etapie sporządzono załącznik graficzny, na którym przedstawiono wybrane elementy oceny oddziaływania na środowisko realizacji ustaleń planu. Wybór przedstawionych zagadnień opierał się na dwóch kryteriach – istotnym negatywnym oddziaływaniu na środowisko w odniesieniu do skali sporządzanego dokumentu oraz możliwości zilustrowania lokalizacji inwestycji, obszaru działań bądź tendencji.

III. Zawartość i główne cele projektu planu MOF OW Zielona Góra

Podstawowym celem opracowania projektu planu MOF OW Zielona Góra jest stworzenie zintegrowanego dokumentu planistycznego, tworzącego spójną wizję zagospodarowania przestrzennego obszaru. Wizja i kierunki rozwoju przestrzennego zostały sporządzone w perspektywie roku 2020 oraz 2030. Zintegrowane podejście do problemu zmierza w kierunku wskazania optymalnego rozmieszczenia poszczególnych funkcji, zapewniając zrównoważony rozwój i koordynację polityki przestrzennej. Plan ma na celu przełożenie wytyczonych zamierzeń i celów na realne działania w przestrzeni i wskazanie na kierunki działań i przedsięwzięć, jakie należy podjąć w celu stworzenia spójnej wewnętrznie jednostki funkcjonalnej.

Dokument przedstawia aktualny stan zagospodarowania przestrzennego obszaru oraz wizje jego rozwoju. Dokument składa się z części tekstowej oraz z części graficznej, ilustrujących uwarunkowania rozwoju przestrzennego i kierunki zagospodarowania przestrzennego.

W części tekstowej zostały poruszone następujące zagadnienia:

- uwarunkowania rozwoju przestrzennego w zakresie: uwarunkowań zewnętrznych, sytuacji społeczno-gospodarczej, systemu przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego i turystyki, komunikacji i transportu, infrastruktury technicznej oraz polityk lokalnych;
- wizja i możliwe scenariusze rozwoju przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego;
- kierunki zagospodarowania przestrzennego w perspektywie roku 2020 oraz 2030, w zakresie sytuacji społeczno-gospodarczej, systemu przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego i turystyki, komunikacji i transportu oraz infrastruktury technicznej;
- inwestycje celu publicznego;
- wnioski i rekomendacje do koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju i innych dokumentów strategicznych opracowywanych na szczeblu regionalnym oraz do studium

uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin należących do MOF OW Zielona Góra;

- instrumenty i normy prowadzenia monitoringu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym.

Wyznaczone w projekcie planu MOF OW Zielona Góra strategiczne cele rozwoju przestrzennego zostaną osiągnięte poprzez realizację szczegółowych kierunków rozwoju, wyznaczonych dla poszczególnych stref tematycznych, tj. osadnictwo i ład przestrzenny, system przyrodniczy, ochrona dziedzictwa kulturowego i turystyka, strefa ekonomiczno-gospodarcza, komunikacja i transport, infrastruktura techniczna, strefa obronności i bezpieczeństwa.

IV. Powiązania projektu planu MOF OW Zielona Góra z innymi dokumentami

Cele i kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego, w tym MOF OW Zielona Góra, wynikające z polityki przestrzennej kraju, opracowano na podstawie Koncepcji Zagospodarowania Przestrzennego Kraju 2030 oraz dokumentów związanych z polityką rozwoju, czyli długo- i średniookresowej strategii rozwoju kraju, strategii zintegrowanych oraz strategii ponadregionalnej. Wszystkie te dokumenty łącznie prezentują spójną wizję rozwoju Polski, w tym wizję rozwoju województwa lubuskiego. W projekcie planu MOF OW Zielona Góra uwzględniono przede wszystkim dokumenty krajowe i ponadregionalne:

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (2011 r.);
- Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju (DSRK) (2013 r.);
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 Aktywne Społeczeństwo, Konkurencyjna Gospodarka, Sprawne Państwo (2012 r.);
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (projekt);
- 9 zintegrowanych strategii, służących realizacji założonych celów rozwojowych:
 - Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki,
 - Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
 - Strategia Rozwoju Transportu,
 - Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko,
 - Strategia Sprawne Państwo,
 - Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego,
 - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie,
 - Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP,
 - Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa,
 - Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030;
- Strategie ponadregionalne – Strategia Polski Zachodniej 2020;

oraz dokumenty na poziomie regionalnym tj.: Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020.

V. Zgodność projektu planu MOF OW Zielona Góra z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnymi z punktu widzenia projektu planu

W celu dokonania oceny spójności sformułowano główne cele ochrony środowiska, które ujmują najważniejsze zagadnienia wynikające z międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentów. Główne cele ochrony środowiska łącznie tworzą spójny system w pełni odzwierciedlający politykę zrównoważonego rozwoju w aspekcie środowiskowym. Główne cele środowiskowe to:

1. Wspieranie zrównoważonego i harmonijnego rozwoju obszarów zurbanizowanych;
2. Ochrona ludzi i mienia przed naturalnymi zagrożeniami;
3. Ograniczenie uciążliwości związanej z hałasem;
4. Zapobieganie powstawaniu odpadów, zwiększenie udziału odzysku odpadów oraz odzysku energii z odpadów w sposób bezpieczny dla środowiska;
5. Poprawa lokalnej jakości powietrza oraz ograniczenie zmian klimatycznych poprzez redukcję emisji;
6. Adaptacja przestrzeni, gospodarki i środowiska do możliwych skutków zmian klimatu;
7. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód oraz zrównoważone ich użytkowanie
8. Zapewnienie przezornego wykorzystania zasobów nieodnawialnych;
9. Zachowanie we właściwym stanie ochrony lub odtworzenie siedlisk oraz gatunków dzikiej fauny i flory ważnych dla Wspólnoty;
10. Zachowanie oraz zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej, w tym na terenach gospodarki rolnej i leśnej;
11. Zapobieganie podziałowi i zapewnienie ciągłości powiązań ekologicznych;
12. Zapobieganie degradacji krajobrazu oraz ochrona zabytków dziedzictwa kulturowego.

Przeprowadzona w prognozie oddziaływania na środowisko analiza spójności wykazała, że w projekcie planu uwzględniono w sposób wyczerpujący wszystkie zagadnienia.

VI. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektu planu MOF OW Zielona Góra

Stan środowiska na obszarze MOF OW Zielona Góra jest stosunkowo dobry, jednak, jak w każdym obszarze przekształconym przez człowieka, występują tu problemy związane z ochroną środowiska. Zestawiono je poniżej.

Emisja zanieczyszczeń do atmosfery

Wyniki pomiarów jakości powietrza w województwie lubuskim i w Zielonej Górze wskazują na problem nadmiernego stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym, przekraczającego średnioroczne wartości docelowe. Na terenie województwa lubuskiego stwierdzono również wysokie stężenia ozonu, przekraczające poziomy długoterminowe. Wymienione przekroczenia wynikają przede wszystkim z niskiej emisji oraz ruchu samochodowego.

Niska emisja pochodzi głównie z domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych, w których spalanie węgla odbywa się w sposób nieefektywny. Szkodliwość oddziaływania tego typu emisji polega również

na zastosowaniu wysokoemisyjnych paliw a w wielu przypadkach odpadów. Wzrost niskiej emisji, łączącej się ze wzrostem stężeń zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, odczuwalny jest zwłaszcza w sezonie grzewczym, co potwierdzają wyniki pomiarów stężeń pyłu PM₁₀ i benzo(a)pirenu. Ponadto zauważa się wzrost ilości zanieczyszczeń pochodzenia komunikacyjnego w związku z rosnącą liczbą pojazdów. Problem ten dotyczy szczególnie z obszaru miejskiego Zielonej góry i rejonów tras o dużym natężeniu ruchu.

Hałas

Hałas komunikacyjny jest obecnie głównym obciążeniem środowiska akustycznego na terenie MOF OW Zielona Góra. Źródłem hałasu komunikacyjnego, wynikającego z ruchu drogowego, są: droga ekspresowa S3, drogi krajowe DK27 i DK32, drogi wojewódzkie DW276, DW277, DW278, DW279, DW280, DW281, DW282 i DW283, a także drogi powiatowe i gminne. Z uwagi na wzrastającą liczbę pojazdów na drogach i zwiększające się natężenie ruchu, na terenie MOF OW Zielona Góra odnotowuje się przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu związanego z ruchem kołowym. Przyczyną uciążliwości bywa także zła jakość nawierzchni dróg.

Ścieki komunalne

Zgodnie z przeprowadzoną analizą stanu środowiska w województwie lubuskim w latach 2013–2014 istotnym problemem dla jakości wód były zanieczyszczenia, których źródła zlokalizowane są na terenach wiejskich. Bardzo istotne, szczególnie dla jakości wód mniejszych rzek i cieków, są występujące na tych terenach dysproporcje pomiędzy wyposażeniem miejscowości w systemy wodociągowe i kanalizacyjne. Rozbieżność pomiędzy siecią wodociagową a kanalizacyjną stwarza zagrożenie dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Z uwagi na brak kanalizacji, nieczystości są gromadzone w zbiornikach bezodpływowych lub podczyszczane w przydomowych oczyszczalniach ścieków, nie stanowi to jednak gwarancji, że zanieczyszczenia nie będą przedostawały się do środowiska.

Zagrożenie powodziowe

W zasięgu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie Q=1% (tzw. wody stuletnie) i Q=10% (tzw. wody dziesięcioletnie) w granicach MOF OW Zielona Góra znajduje się Odra i ujście Obrzycy oraz ujściowy odcinek Ołoboku. Żaden z ośrodków miejskich nie znajduje się w zasięgu wyznaczonych obszarów zalewowych, jedynie w Cigacicach, Tarnawie i Miłsku na mapie ryzyka powodziowego wskazano pojedyncze zabudowania, dla których występuje ryzyko powodziowe i mogą nastąpić negatywne konsekwencje dla ludności – straty materialne. System ochrony przeciwpowodziowej w gminach MOF OW Zielona Góra tworzą przede wszystkim wały przeciwpowodziowe, które obejmują prawie cały odcinek rzeki w granicach obszaru. Nieobwałowany jest prawobrzeżny odcinek od ujścia Obrzycy do ujścia Ołoboku oraz pojedyncze odcinki na lewym brzegu w gminie Zabór. Stan techniczny tych obiektów jest zróżnicowany. Ponadto w granicach miasta Zielona Góra wyodrębniono obszary narażone na podtopienia w okresach nadwyżek opadów lub gwałtownych spływów wód roztopowych. Obszary potencjalnie zagrożone wylaniem wód opadowych i roztopowych zidentyfikowano dla: centralnego, zabudowanego fragmentu zlewni kanału Myszka-Geślik, górnego fragmentu cieku Brzeźniak i dolnego odcinka w Zielonej Górze w sołectwach: Zatonie i Barcikowice, Zaborskiego Potoku w Zielonej Górze w sołectwie Nowy Kisielin, kanału Sucha w Zielonej Górze w sołectwach: Drzonków i Racula, Czarnej Strugi w Zielonej Górze w sołectwie Jarogniewice oraz Galiny w Zielonej Górze w sołectwie Ochla.

Identyfikacja obszarów konfliktowych dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (Dz.U. z 2015 r., poz. 1651 ze zm.)

Główne konflikty z celami ochrony zasobów przyrodniczych w obszarach prawnie chronionych wynikają z realizacji celów gospodarczych i rozwojowych MOF OW Zielona Góra. Są to:

- Konflikt wynikający z rozwoju infrastruktury drogowej, kolejowej oraz śródlądowej. Wśród najważniejszych planowanych inwestycji drogowych na terenie MOF OW Zielona Góra

wymagających podjęcia działań minimalizujących negatywne skutki realizacji na środowisko wymienia się budowę drogi ekspresowej S-3 na odcinku Gorzów Wlkp. – Sulechów – Legnica.

- Konflikt wynikający z realizacji działań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. Wartość przyrodnicza obszarów Natura 2000, związanych z dolinami rzecznyymi, uzależniona jest przede wszystkim od okresowych zalewów, stąd wszelkie prace związane ze zmianą reżimu wodnego na rzekach będą miały wpływ na przedmioty ochrony obszarów. Prace związane ze zwiększeniem przepływu i poprawą głębokości przepływowej wpłyną na wielkość okresowych zalewów na obszarach Natura 2000 związanych z dolinami rzecznyymi, na których wskazuje się przeprowadzenie ww. prac, w tym w szczególności dotyczy to Odry.
- Konflikt wynikający z rozwoju turystyki. Obszary podlegające ochronie ze względu na wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe stanowią cenne obszary do rozwoju turystyki. Silna presja turystyczna na obszary cenne przyrodniczo może prowadzić do degradacji zasobów przyrodniczych. Szczególnie wrażliwe na działania antropogeniczne są zbiorowiska na siedliskach suchych lub mocno uwilgotnionych.
- Konflikt wynikający z eksploatacji udokumentowanych złóż kopalin. Wśród obszarów konfliktowych należy wyróżnić obszary konfliktowe wynikające z ochrony zasobów przyrodniczych oraz ochrony zasobów złóż kopalin, w tym ich potencjalną eksploatację. Wyróżnić należy przede wszystkim złoża, których eksploatacja następuje metodą odkrywkową, co stoi w konflikcie z ochroną zasobów przyrodniczych. Są to: złoża kruszywa naturalnego – Wójciki, Nietkowice, Cigacice.

VII. Przewidywane zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu planu MOF OW Zielona Góra

Dla obszaru województwa lubuskiego obowiązuje Zmiana Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Lubuskiego (Zmiana PZPWL). W powyższym dokumencie sformułowano cele strategiczne, operacyjne, kierunki rozwoju przestrzennego oraz inwestycje celu publicznego. Opracowana dla Zmiany PZPWL prognoza oddziaływania na środowisko wykazała, że dokument ten dobrze odzwierciedla kierunki globalnej polityki ekologicznej, a także że realizacja większości celów i zadań będzie korzystnie wpływała na ochronę środowiska. Podsumowując, należy stwierdzić, że w momencie przystępowania do sporządzenia projektu PZPWL oraz będącego jego częścią planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra. polityka przestrzenna województwa w sposób wystarczający chroni walory przyrodnicze i zapewnia warunki zrównoważonego rozwoju. Nie przewiduje się istotnych negatywnych zmian środowiska przyrodniczego województwa w przypadku braku realizacji ustaleń analizowanego projektu PZPWL oraz będącego jego częścią planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra.

Nowa polityka rozwoju regionalnego Polski zwraca szczególną uwagę na rozwój obszarów funkcjonalnych oraz rozwój miast jako ośrodków wzrostu. Projekt planu MOF OW Zielona Góra zgodnie z art. 39 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. Urz. 2016, poz. 778 ze zm.) jest nowym dokumentem, stanowiącym integralną część planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Ma na celu przełożenie wytyczonych zamierzeń i celów na realne działania w przestrzeni i wskazanie na kierunki działań i przedsięwzięć, jakie należy podjąć w celu stworzenia spójnej wewnętrznie jednostki funkcjonalnej.

Wymóg sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich został podyktowany intensywnym rozwojem tych obszarów, który musi uwzględniać szereg powiązań przestrzenno-funkcjonalnych, m.in. z zakresu wpływu na środowisko przyrodnicze. Brak planu zagospodarowania przestrzennego MOF OW Zielona Góra może w przyszłości powodować brak

skoordynowanych działań inwestycyjnych, a dalej m.in. chaotyczną urbanizację i rozproszenie zabudowy, nieuzasadniony ekonomicznie rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, pogorszenie walorów krajobrazowych, brak ochrony cennych terenów rolniczych, defragmentację cennych siedlisk przyrodniczych.

VIII. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko realizacji projektu planu MOF OW Zielona Góra, w tym oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów

Ocenę skutków środowiskowych przeprowadzono dla wszystkich działań wyznaczonych w ramach poszczególnych kierunków, uwzględniając również inwestycje celu publicznego. Określono przewidywane oddziaływanie każdego z działań na wszystkie elementy środowiska, w tym na obszary Natura 2000. Wskazano oddziaływania pozytywne, zróżnicowane, negatywne o przeciętnej sile lub istotnie i znacząco negatywne. Dla wielu działań nie stwierdzono występowania żadnych oddziaływań.

Wśród kierunków pozytywnie wpływających na środowisko należy wymienić te w bezpośredni sposób odnoszące się do systemu przyrodniczego i których celem jest właśnie ochrona jego poszczególnych komponentów. Wyróżnia się tu zarówno działania zapobiegawcze i ograniczające jak i kompensujące i naprawcze. Pośrednim korzystnym oddziaływaniem charakteryzują się wszelkie działania związane z modernizacją infrastruktury technicznej, które zmniejszają presję na środowisko, np. rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej, modernizacja instalacji do składowania odpadów, lub drogowej, które zwiększają bezpieczeństwo a zmniejszają narażenie na hałas. Oddziaływanie zróżnicowane, czyli zarówno pozytywne jak i negatywne dla danego komponentu środowiska, zdiagnozowano dla działań takich jak Rozwój infrastruktury turystycznej na wskazanych obszarach.

Oddziaływania negatywne o przeciętnej sile wynikają przede wszystkim z planowanego rozwoju osadnictwa. Lokalizacja nowych obszarów zabudowy, dróg czy infrastruktury technicznej wiąże się ze stałą, ale presją na wszystkie elementy środowiska przyrodniczego, jednakże o wymiarze lokalnym i o umiarkowanej sile.

Oddziaływania istotnie i znacząco negatywnie są stosunkowo nieliczne i zostały w prognozie szerzej opisane. Dotyczą przede wszystkim działań inwestycyjnych związanych z budową dróg i kolei, modernizacją dróg wodnych oraz realizacją zadań ochrony przeciwpowodziowej. Oddziaływania istotnie lub znacząco negatywne stwierdzono dla następujących działań:

kierunek	działanie	istotnie negatywne oddziaływanie	znacząco negatywne oddziaływanie
Poprawa klimatu akustycznego	Stosowanie rozwiązań biologicznych i technicznych ograniczających uciążliwości hałasowe	krajobraz	
Poprawa dostępności zewnętrznej	Poprawa parametrów drogi ekspresowej S3 oraz dróg krajowych nr 32 i 27	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna,	
	Budowa południowej obwodnicy Zielonej Góry	powierzchnia ziemi oraz gleby, krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna	
	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury linii kolejowych	zwierzęta	

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO ZIELONA GÓRA
STRESZCZENIE**

kierunek	działanie	istotnie negatywne oddziaływanie	znacząco negatywne oddziaływanie
	Poprawa parametrów technicznych dróg wodnych	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody
	Intermodalne terminale przeładunkowe i centra przesiadkowe	powietrze, powierzchnia ziemi oraz gleby	
Poprawa dostępności wewnętrznej	Budowa niezbędnych obejść drogowych (np. Zielona Góra-sołectwo Przylep, Łężyca, miejscowości Przytok, Łaz, Zabór, Milsko, Płoty, Pomorsko)	krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Modernizacja linii kolejowych	zwierzęta, rośliny	
	Przystosowanie infrastruktury portowej oraz parametrów szlaków wodnych dla celów turystycznych	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Przystosowanie infrastruktury portowej oraz parametrów szlaków wodnych dla celów turystycznych	wody	
Wzrost bezpieczeństwa energetycznego	Rozwój krajowych systemów przesyłowych energii elektrycznej	krajobraz, zwierzęta, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Rozwój elektroenergetycznej sieci dystrybucyjnej	krajobraz, zwierzęta	
Wykorzystanie alternatywnych źródeł energii	Budowa małych elektrowni wodnych z wykorzystaniem historycznych lokalizacji – młynów i nieczynnych elektrowni	zwierzęta, różnorodność biologiczna	
Zahamowanie wzrostu i minimalizacja istniejącego ryzyka powodziowego	Działania techniczne	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody, obszary Natura 2000

Inwestycje wynikające z powyższych działań określonych w projekcie planu MOF OW Zielona Góra, uznane za przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z przepisami odrębnymi, wymagają przeprowadzenia odrębnej procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w tym sporządzenia raportu. Jest to etap, który poprzez dostępność informacji dotyczących zastosowanych rozwiązań, daje możliwość właściwej oceny wpływu inwestycji na środowisko.

Należy podkreślić, że znacząco negatywne oddziaływanie na środowisko, zwłaszcza na obszary Natura 2000 i stan wód, stwierdzono dla inwestycji, które stanowią nadrzędny interes publiczny, np. zadania związane z ochroną przeciwpowodziową.

IX. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Obszar MOF OW Zielona Góra nie sąsiaduje bezpośrednio z terytorium Niemiec. Żadne z kierunków i wymienionych w ich ramach działań nie będą transgranicznie oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale

społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.).

W projekcie planu MOF OW Zielona Góra uwzględnia się inwestycję polegającą na modernizacji Odrzańskiej Drogi Wodnej E30 (remont i modernizacja zabudowy regulacyjnej Odry), a także regulację Odry w celach przeciwpowodziowych. Zgodnie z *Prognozą oddziaływania na środowisko dla MasterPlanu dla obszaru dorzecza Odry* brak jest podstaw do stwierdzenia, że inwestycje mogą potencjalnie powodować oddziaływanie transgraniczne. Inwestycje te zostały ujęte w dokumencie tezowym z 2008 r. podpisanym przez polską i niemiecką stronę. Należy podkreślić, że prace realizowane na odcinku Odry w granicach MOF OW Zielona Góra nie będą powodowały oddziaływań transgranicznych.

X. Propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być skutkiem realizacji projektu planu MOF OW Zielona Góra

W ocenie ustaleń zawartych w projekcie planu MOF OW Zielona Góra przeprowadzonej w poprzednich rozdziałach wskazano działania, które w istotnie negatywny sposób będą oddziaływały na środowisko. Dotyczy to przede wszystkim inwestycji związanych z budową lub modernizacją dróg, mostów, linii kolejowych, poprawą żeglowności na Odrze oraz inwestycjami związanymi z ochroną przeciwpowodziową. W tej grupie inwestycji znajdują się zarówno przedsięwzięcia, dla których już sporządzono raporty oddziaływania na środowisko lub w inny, specjalistyczny sposób przeanalizowano wpływ na środowisko (np. część inwestycji drogowych), jednak większość zamierzeń inwestycyjnych znajduje się nadal w fazie koncepcyjnej (np. prace związane z pogłębianiem rzek w celach ułatwienia żeglugi). Dla tej drugiej grupy inwestycji, przed przystąpieniem do ich realizacji, będzie wymagane sporządzenie raportu, w którym określa się m.in. działania zapobiegające lub ograniczające negatywne oddziaływania a także – w razie potrzeby – warunki kompensacji przyrodniczej. Proponowane rozwiązania dotyczą często rozwiązań lokalizacyjnych, technicznych czy organizacyjnych i stopień ich szczegółowości nie odpowiada poziomowi ogółu projektu planu MOF OW Zielona Góra.

W projekcie planu MOF OW Zielona Góra wskazano szereg kierunków i działań związanych z ogólnym rozwojem gospodarczym tego obszaru, który zawsze wiąże się z presją na środowisko. Ocenia się, że jeśli działania te będą negatywnie wpływały na środowisko i życie ludzi, to będą to oddziaływania o przeciętnej sile. W projekcie planu, zwłaszcza w działach dotyczących strefy przyrodniczej i infrastruktury, przedstawiono szereg działań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być skutkiem realizacji projektu planu.

XI. Propozycje rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie planu MOF OW Zielona Góra

Kierunki rozwoju MOF OW Zielona Góra zawarte w projekcie planu wynikają bezpośrednio z analizy uwarunkowań środowiska i jego zasobów oraz wizji rozwoju.

Plan zagospodarowania województwa jest dokumentem koordynującym rozwój przestrzenny zgodnie z przyjętą strategią rozwoju województwa. Analizowany projekt planu MOF OW Zielona Góra sporządzony został w układzie jednowariantowym, nie zawiera innej, poza podstawową, alternatywy rozwoju. Analiza strategicznych

celów rozwoju przestrzennego, kierunków oraz określonych dla nich działań wskazuje, ich spójność z celami sformułowanymi w dokumentach strategicznych wyższego szczebla.

Wskazanie rozwiązań alternatywnych może mieć miejsce na trzech poziomach: generalnym, związanym z misją czy celem głównym dokumentu, kierunkowym, nawiązującym do sformułowanych celów i odnoszącym się do ram proponowanych dla wspieranych przedsięwzięć. W przypadku dokumentu strategicznego, wielowątkowego i zawierającego propozycje rozwiązań problemów z różnych obszarów, formułowanie szczegółowych alternatyw technologicznych byłoby niecelowe, choćby dlatego, że dokument takich rozwiązań nie zawiera. Formułowanie rozwiązań alternatywnych może mieć miejsce jedynie w przypadku zapisów, które w trakcie analiz i ocen zostały wskazane jako wykazujące sprzeczność z polityką ekologiczną oraz zasadami rozwoju zrównoważonego. Z analizy wszystkich kierunków oraz związanych z nimi działań wynika, że projekt planu MOF OW Zielona Góra nie zawiera takich sprzeczności stąd uznano się, że nie istnieje konieczność rozważania rozwiązań alternatywnych.

XII. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień planu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

W projekcie planu MOF OW Zielona Góra określono wskaźniki umożliwiające realizację przyjętych w planie celów i kierunków rozwoju, w tym uwzględniono aspekty związane z ochroną środowiska i przyrody oraz infrastruktury technicznej powiązanej z tymi zagadnieniami. Proponuje się uzupełnienie katalogu zadań monitoringu przede wszystkim o badanie aspektów przestrzennych związanych z pokryciem terenu i wymagające zastosowania analiz GIS, tj.:

- powierzchnia gruntów zabudowanych w granicach form ochrony przyrody,
- powierzchnia gruntów zabudowanych w granicach korytarzy ekologicznych określonych w projekcie planu MOF OW Zielona Góra,
- stosunek powierzchni gruntów zabudowanych do terenów zieleni, lasów i terenów otwartych w miastach.

XIII. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

I. Wprowadzenie

Prognoza oddziaływania na środowisko została sporządzona do projektu Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego wraz z planami zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra i Gorzów Wlkp. Prognozy opracowano oddzielnie dla planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz dla każdego z projektów miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich.

Niniejsza prognoza stanowi trzecią część i odnosi się do projektu Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra, zwanego dalej projektem planu MOF OW Zielona Góra.

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art. 46 oraz art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.). W myśl

wyżej

przywołanego

art. 46 prognoza stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko wynikających z ustaleń projektu planu MOF OW Zielona Góra, określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie planu.

Zakres merytoryczny prognozy jest zgodny z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.) a także został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. oraz Lubuskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Gorzowie Wlkp.

Metody oceny zostały dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektu planu. Oceniono przede wszystkim zgodność ustaleń projektu planu z celami ochrony środowiska wskazanymi w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach oraz wpływ ustalonych w projekcie planu kierunków i działań na następujące komponenty: zdrowie i życie ludzi, wody, jakość powietrza, powierzchnię ziemi i gleby, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczną oraz obszary chronione, w szczególności obszary Natura 2000. Prognoza oddziaływań opierała się na identyfikacji konfliktów przestrzennych wspomaganą analizami w systemie GIS, przeglądzie prognoz, raportów i innych opracowań zawierających elementy oceny oddziaływania na środowisko oraz wiedzy eksperckiej autorów prognozy. Należy podkreślić, że kierunki i działania określone są ogólnie, w związku z czym określenie oddziaływania na konkretne elementy środowiska przyrodniczego jest dostosowane do stopnia ogólności.

Do prognozy oddziaływania na środowisko sporządzono załącznik graficzny w postaci mapy, na której przedstawiono wybrane elementy oceny oddziaływania na środowisko realizacji ustaleń planu. Wybór przedstawionych zagadnień opierał się na dwóch kryteriach – istotnym negatywnym oddziaływaniu na środowisko w odniesieniu do skali sporządzanego dokumentu oraz możliwości zilustrowania lokalizacji inwestycji, obszaru działań bądź tendencji.

II. Charakterystyka projektu planu MOF OW Zielona Góra

Wymóg sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich wynika z Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 i został podyktowany intensywnym rozwojem tych obszarów. Zakres opracowania projektu planu wynika z art. 39 ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zgodnie z którą w planie zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględnia się ustalenia strategii rozwoju województwa oraz określa się:

- podstawowe elementy sieci osadniczej województwa i ich powiązań komunikacyjnych;
- system obszarów chronionych;
- rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym;
- granice i zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym;
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią;
- granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;
- obszary występowania udokumentowanych złóż kopalin i udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Projekt planu został sporządzony w oparciu o aktualnie obowiązujące przepisy prawa oraz uwzględnia założenia polityki rozwoju prowadzonej na szczeblu europejskim, krajowym i regionalnym.

Obrany w projekcie planu scenariusz wyznacza cele strategiczne, którymi są *Integracja wewnętrzna MOF OW Zielona Góra i wsparcie powiązań zewnętrznych, Zrównoważony rozwój i ochrona zasobów przyrodniczych i kulturowych oraz Wzmacnianie potencjału innowacyjnego MOF OW Zielona Góra i wspieranie rozwoju edukacji*. Wyznaczone strategiczne cele rozwoju przestrzennego zostaną osiągnięte poprzez realizację szczegółowych kierunków rozwoju określonych w projekcie planu MOF OW Zielona Góra, wyznaczonych dla poszczególnych stref tematycznych, tj. osadnictwo i ład przestrzenny, system przyrodniczy, ochrona dziedzictwa kulturowego i turystyka, strefa społeczno-gospodarcza, komunikacja i transportu, infrastruktura techniczna oraz obronność i bezpieczeństwo.

III. Ocena zgodności celów wskazanych w projekcie planu z celami wskazanymi w międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych dokumentach

W prognozie analizuje się cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu. Cele te określa szereg dokumentów o charakterze strategicznym i programowym. Dla potrzeb oceny zgodności projektu planu z celami w prognozie sformułowano główne cele ochrony środowiska:

1. Wspieranie zrównoważonego i harmonijnego rozwoju obszarów zurbanizowanych
2. Ochrona ludzi i mienia przed naturalnymi zagrożeniami
3. Ograniczenie uciążliwości związanej z hałasem
4. Zapobieganie powstawaniu odpadów, zwiększenie udziału odzysku odpadów oraz odzysku energii z odpadów w sposób bezpieczny dla środowiska
5. Poprawa lokalnej jakości powietrza oraz ograniczenie zmian klimatycznych poprzez redukcję emisji
6. Adaptacja przestrzeni, gospodarki i środowiska do możliwych skutków zmian klimatu
7. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód oraz zrównoważone ich użytkowanie
8. Zapewnienie przezornego wykorzystania zasobów nieodnawialnych
9. Zachowanie we właściwym stanie ochrony lub odtworzenie siedlisk oraz gatunków dzikiej fauny i flory ważnych dla Wspólnoty
10. Zachowanie oraz zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej, w tym na terenach gospodarki rolnej i leśnej
11. Zapobieganie podziałowi i zapewnienie ciągłości powiązań ekologicznych
12. Zapobieganie degradacji krajobrazu oraz ochrona zabytków dziedzictwa kulturowego

Ocena zgodności przeprowadzona w prognozie wykazała, że wszystkie ww. cele zostały ujęte w kierunkach i wyznaczonych w ich ramach działaniach. Wyróżniono kierunki celowe, które ujmują zagadnienia bezpośrednio związane z danym celem środowiskowym, jak np. kierunek *Zahamowanie wzrostu i minimalizacja istniejącego ryzyka powodziowego* bezpośrednio wiąże się z celem *Ochrona ludzi i mienia przed naturalnymi zagrożeniami*. Ponadto wskazano na szereg innych działań, które w pośredni sposób przyczynią się do osiągnięcia celu, np. *Promowanie alternatywnych środków transportu oraz transportu publicznego* przyczyni się do osiągnięcia celu *Ograniczenie uciążliwości związanej z hałasem*. Nie stwierdzono występowania sprzeczności pomiędzy działaniami a celami.

IV. Stan środowiska MOF OW Zielona Góra

Obszar MOF OW Zielona Góra charakteryzuje się wyjątkowo korzystnym, ciepłym i łagodnym klimatem. Rzeźba terenu jest umiarkowanie zróżnicowana, z wieloma porośniętymi borami wzgórzami i przecinającą obszar szeroką doliną Odry. Zasobność w wody podziemne jest dobra, wyróżniono tu cztery główne zbiorniki wód podziemnych.

Najcenniejsze przyrodniczo obszary, tj. dolina Odry oraz cenne kompleksy leśne, zostały objęte różnymi formami ochrony przyrody. Są to:

- Gryżyński Park Krajobrazowy,
- 7 obszarów Natura 2000, w tym 1 obszar specjalnej ochrony ptaków, 6 specjalnych obszarów ochrony siedlisk,
- 6 obszarów chronionego krajobrazu,
- 2 rezerваты przyrody.

W odniesieniu do stanu sanitarnego środowiska w województwie lubuskim, w tym w obszarze MOF OW Zielona Góra, stwierdzono występowanie problemów związanych z zanieczyszczeniem powietrza, nadmiernym hałasem i zanieczyszczeniem wód powierzchniowych i podziemnych, których głównym źródłem są gospodarka komunalna i transport, w mniejszym stopniu przemysł i rolnictwo. Należy podkreślić, że problemy w MOF OW Zielona Góra nie wyróżniają się na tle kraju czy województwa, a w ostatnich latach poczyniono znaczne postępy w redukcji presji na środowisko.

Istotnym problemem jest zagrożenie powodziowe spowodowane przez wylewy Odry, zwłaszcza że jej prawy brzeg na długim odcinku nie jest obwałowany.

Charakterystyka potencjalnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu

Projekt planu MOF OW Zielona Góra jest pierwszym takim planem opracowanym dla tego obszaru i wynika z nowej polityki rozwoju regionalnego Polski. Brak planów zagospodarowania przestrzennego MOF OW Zielona Góra może w przyszłości powodować brak skoordynowania działań inwestycyjnych oraz spójności w zagospodarowaniu przestrzennym i funkcjonalnym na obszarach jednostek składowych wchodzących w granice obszaru funkcjonalnego.

Identyfikacja obszarów konfliktowych dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (Dz.U. z 2015 r., poz. 1651 ze zm.)

Ochrona zasobów przyrodniczych niejednokrotnie pozostaje w konflikcie z potrzebą rozwoju społeczno-gospodarczego. Wśród głównych obszarów konfliktowych na terenie MOF OW Zielona Góra należy wymienić przede wszystkim rozwój infrastruktury drogowej oraz śródlądowej oraz działania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. Realizacja inwestycji z zakresu powyższych dziedzin może wymagać podjęcia działań mających na celu minimalizację negatywnych skutków na środowisko lub podjęcia działań kompensacyjnych warunkujących spójność i właściwe funkcjonowanie obszarów wartościowych przyrodniczo, w tym obszarów Natura 2000.

V. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko realizacji projektu planu MOF OW Zielona Góra, w tym oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów

Do oceny wszystkich działań wyznaczonych w ramach poszczególnych kierunków posłużono się macierzą, w której określono przewidywane oddziaływanie każdego z działań na wszystkie elementy środowiska, w tym na obszary Natura 2000. Wskazano oddziaływania pozytywne, zróżnicowane, negatywne o przeciętnej sile lub istotnie i znacząco negatywne. Dla wielu działań nie stwierdzono występowania żadnych oddziaływań.

Przedmiotem dalszej analizy i oceny były oddziaływania istotnie lub znacząco negatywne, które stwierdzono dla następujących działań:

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROJEKTU PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO ZIELONA GÓRA
STRESZCZENIE**

kierunek	działanie	istotnie negatywne oddziaływanie	znacząco negatywne oddziaływanie
Poprawa klimatu akustycznego	Stosowanie rozwiązań biologicznych i technicznych ograniczających uciążliwości hałasowe	krajobraz	
Poprawa dostępności zewnętrznej	Poprawa parametrów drogi ekspresowej S3 oraz dróg krajowych nr 32 i 27	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna,	
	Budowa południowej obwodnicy Zielonej Góry	powierzchnia ziemi oraz gleby, krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna	
	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury linii kolejowych	zwierzęta	
	Poprawa parametrów technicznych dróg wodnych	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody
	Intermodalne terminale przeładunkowe i centra przesiadkowe	powietrze, powierzchnia ziemi oraz gleby	
Poprawa dostępności wewnętrznej	Budowa niezbędnych obejść drogowych (np. Zielona Góra-sołectwo Przylep i Łężyca, miejscowości Przytok, Łaz, Zabór, Miłsko, Ploty, Pomorsko)	krajobraz, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Modernizacja linii kolejowych	zwierzęta, rośliny	
	Przystosowanie infrastruktury portowej oraz parametrów szlaków wodnych dla celów turystycznych	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Przystosowanie infrastruktury portowej oraz parametrów szlaków wodnych dla celów turystycznych	wody	
Wzrost bezpieczeństwa energetycznego	Rozwój krajowych systemów przesyłowych energii elektrycznej	krajobraz, zwierzęta, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	
	Rozwój elektroenergetycznej sieci dystrybucyjnej	krajobraz, zwierzęta	
Wykorzystanie alternatywnych źródeł energii	Budowa małych elektrowni wodnych z wykorzystaniem historycznych lokalizacji – młynów i nieczynnych elektrowni	zwierzęta, różnorodność biologiczna	
Zahamowanie wzrostu i minimalizacja istniejącego ryzyka powodziowego	Działania techniczne	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, obszary chronione w tym obszary Natura 2000	wody, obszary Natura 2000

Inwestycje wynikające z powyższych działań określonych w projekcie planu, uznane za przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z przepisami odrębnymi, wymagają przeprowadzenia odrębnej procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w tym sporządzenia raportu. Jest to etap, który poprzez dostępność informacji dotyczących zastosowanych rozwiązań, daje możliwość właściwej oceny wpływu inwestycji na środowisko.

Należy podkreślić, że znacząco negatywne oddziaływanie na środowisko, zwłaszcza na stan wód, stwierdzono dla inwestycji, które stanowią nadrzędny interes publiczny, np. zadania związane z ochroną przeciwpowodziową.

VI. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Procedura transgranicznego oddziaływania jest wszczynana w przypadku, gdy działalność realizowana w jednym kraju obejmuje zasięgiem oddziaływania terytorium innego kraju i może powodować znaczące negatywne skutki dla środowiska. Obszar MOF OW Zielona Góra nie graniczy bezpośrednio z krajami ościennymi i nie przewiduje się możliwości występowania oddziaływań transgranicznych związanych z realizacją ustaleń projektu planu.

VII. Propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być skutkiem realizacji projektu planu MOF OW Zielona Góra, w szczególności na cele, przedmiot ochrony i integralność obszarów Natura 2000

W ocenie ustaleń zawartych w projekcie planu MOF OW Zielona Góra przeprowadzonej w prognozie wskazano działania, które w istotnie negatywny sposób będą oddziaływały na środowisko. Dotyczy to przede wszystkim inwestycji związanych z budową lub modernizacją dróg, mostów, linii kolejowych, poprawą żeglowności na Odrze oraz inwestycjami związanymi z ochroną przeciwpowodziową. Możliwe rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą dotyczą często rozwiązań lokalizacyjnych, technicznych czy organizacyjnych i stopień ich szczegółowości nie odpowiada poziomowi ogółu projektu planu.

W projekcie planu wskazano szereg kierunków i działań związanych z ogólnym rozwojem gospodarczym MOF OW Zielona Góra, który zawsze wywiera presję na środowisko. Ocenia się, że działania te, jeśli będą negatywnie wpływały na środowisko i życie ludzi, to będą to oddziaływania o przeciętnej sile. W projekcie planu, zwłaszcza w działach dotyczących strefy przyrodniczej i infrastruktury, przedstawiono szereg działań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być skutkiem realizacji projektu planu.

VIII. Propozycje rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie planu MOF OW Zielona Góra

W przypadku dokumentu planistycznego, wielowątkowego i zawierającego propozycje rozwiązań problemów z różnych obszarów, formułowanie rozwiązań alternatywnych może mieć miejsce jedynie w przypadku zapisów, które w trakcie analiz i ocen zostały wskazane jako wykazujące sprzeczność z polityką ekologiczną oraz zasadami rozwoju zrównoważonego. Z analizy wszystkich kierunków oraz związanych z nimi działań wynika, że projekt planu MOF OW Zielona Góra nie zawiera takich sprzeczności i nie istnieje konieczność rozważania rozwiązań alternatywnych.

IX. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu planu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlega okresowej ocenie. Monitoring zmian w zagospodarowaniu przestrzennym pomaga kontrolować proces wdrażania planu. W projekcie planu MOF OW Zielona Góra określono wskaźniki umożliwiające realizację przyjętych w planie celów i kierunków rozwoju, w tym uwzględniono aspekty związane z ochroną środowiska i przyrody oraz infrastruktury technicznej powiązanej z tymi zagadnieniami. Ponieważ wskazane w projekcie planu wskaźniki nie są wystarczające do monitorowania zmian w środowisku, w prognozie proponuje się uzupełnienie katalogu zadań monitoringu. Wskaźniki dotyczą przede wszystkim danych statystycznych dotyczących odsetka mieszkańców korzystających z sieci infrastruktury, np. kanalizacji sanitarnej, oraz sposobu zagospodarowania terenu, np. powierzchni lasów czy gruntów zabudowanych w granicach form ochrony przyrody. Monitoring, w zależności od badanego elementu, należy prowadzić z częstotliwością 1–5 lat.